

2014 m. rugsėjo 19 d., penktadienis

Nr. 32 (1093) Kaina 2,80 Lt / 0,81 Eur

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

3

Pokalbis su pianistu Roku Zubovu

4

Prieš spektaklį „Keletas pokalbių apie (Kristų)“

6

Meno simpoziumas „Glass Jazz 2014“

7

Gatvės meno festivalis „Vilnius Street Art“

8

Michelio Gondry filmas VDFF

„Tvanas Redivius“

9

Gdynės kino festivalis

Zinaida Vogeliene, „Paveldēta pieva I, II, III“. 2009 m.

J. LAPIENIO NUOTR.

Vis stebinanti

Tekstilininkės Zinaidos Vogeliene's paroda „2 viename“

VDA galerijoje „Titanikas“

Lijana Šatavičiūtė

Kai šiuo metu pasaulyje tiek daug skubos, sumaištis ir agresijos, tikrą atgaivą jauti atsidūrės Zinaidos Vogeliene's gobelenų pasaulyje. Antrojo „Titaniko“ aukšto sienas nuklojusioms tekstilės kompozicijos alsoja harmonija ir susikaupimų.

Pasakyti, kad Z. Vogeliene – viena ryškiausių asmenybių lietuvių tekstilėje, reikštų pasakyti labai mažai. Man pirmiausia ji yra menininkė, kuri stebina. Ne tiek daug tekstilininkų, kuriančių daugiau nei keturis dešimtmecius, geba nuolat nustebinti.

Gal dėl to, kad kai kuriose tekstiles srityje Z. Vogeliene buvo pirmiečių? Dar 7-ajame dešimtmetyje ji pirmoji iš lietuvių tekstilininkų išbandė naujas technikas (kad ir dabar madingą vėlimą rankomis) bei netradicines medžiagas, dar iki tekstilės miniatiūrų parodų pirmoji pradėjo kurti smulkiajų tekstilių. Aštuntuojo dešimtmecio antroje pusėje ji jau komponavo koliažus ir instalacijas iš apdegusio popieriaus, kartono, audinių skiaučių (vėliau – tirkų musių, voratinklių), konstravio miniatūras iš adatų, magneto, veidrodžio šukių, stiklo, vielos. Sub-

tiliais atspalviais besiskiriantys sudžiovinti augalai, žiedlapiai ir sėklas įkvėpė fitokoliažų ciklus. Šiandien, kai tekstilininkai vis rečiau sėda prie audimo staklių, Z. Vogeliene stebina tuo, kad neieško spartesių atlikimo būdų, bet audžia ilgo ir kruopštaus darbo reikalaujančias tekstilės kompozicijas.

1966 m. Lietuvos dailės institutą baigusios Z. Vogeliene's kūryba patyrė ne vieną transformaciją. Jos stilis keitėsi nuo geometriškai stilizuoto, net plakatiško, atvirai emocingo prie subtilesnio, tapybiško, alsuojančio meditacine nuotaika. Jaunystėje menininkė laužė taisykles, nebijojo suklysti, kūrybiškai interpretavo liaudišką tradiciją. Minimalistinės stilistikos gobelenai „Žuvėdras“ (1980) ir „Balas miestas“ (1981) ištvirtino lietuvių tekstilės istorijoje kaip vieni įsimintiniausių kūriniai. Bendradarbiaudama su architektu Gediminu Baravyku (1940–1995), dailininkė išaudė svarbiausią savo gyvenimo kūrinį – keturių gobelenų ciklą „Rytas“, „Diena“, „Vakaras“ ir „Naktis“ (1981–1984), vis dar puošianti Vilniaus santuokų rūmus, laikomą vienu sėkmingesnių architektūros ir tekstilės sąveikos atvejų Lietuvoje.

Dabartinė dailininkės kūryba susijusi su tapybiniais ieškojimais, siekiu spalvų ir linijų deriniai įvaizdinti audinje dvasines būties metaforas. Tokiai stilistikai dailininkė ištikima beveik du dešimtmecius. Kas keleri metai Z. Vogeliene pristato naujus gobelenų ciklus, kuriuose vis kitaip interpretuoja pa-męgtus Lietuvos peizažo motyvus, audžia naujas tapybinės improvizacijas. Juose nėra monotonijos, pa-sikartojimo.

I dvi dalis perduota antro aukšto „Titaniko“ erdvė pasiūlė parodos koncepciją – dvi erdvės, dvi darbų grupės. Didesnėje ir šviesesnėje salėje eksponuojami gamtos inspiruoti gobelenai. Čia gali pajusti prieš keliolika metų išauštų abstrakcijų su baltais fonais ir spalvų kontrastais magiją (diptikai „Virš žemės“, 1998, „Dzūkija“, 2000, skirtas M.K. Čiurlionio 125-osioms gimimo metinėms), ištrauktį i pilkšvo ir žalsvo kolorito kompozicijų, kurių plokš-tumose tarsi akvarelėje ištripta są-lygiški motyvai, interpretaciją („Po-kalbis“, 2000). Eksponuojami žavintys ir paslaptini, tarsi rūke bo-luojantys rausvi bei rusvi melanži-

NUKELTA | 6 PSL.

Nedylantys garsai

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Kūriniai fortepijonui. Atlieka Aleksandra Juozapėnaitė-Eesmaa. SECD003. Išleido „Semplice“, produserė Rūta Skudienė

Rita Nomicaitė

„Gyveno muzikos pagalba. Ji mane gelbėjo visą gyvenimą nuo juodų minčių ir nerimo, o taip pat išlaisvino daug pozityvių energijos tuos tamsumus nugalėti. Drįstu tvirtinti, jog muzika – mano egzistencijos esmė“, – elektroniniame laiške iš Talino šiu eilučių autorei rašė šviesaus atminimo pianistė Aleksandra Juozapėnaitė-Eesma (1943 03 03. Graužinai, Molėtų valsč. – 2012 11 22. Talinas). 2011 m. M.K. Čiurlionio namuose buvome susitarusios pasikalbėti spaudui. Profesorei ryžosiatsakinėti raštu, nors tai pasirodė tikrai sunku jos galingai artistinei prigimčiai.

Anonsai

Rudens popietė su „Vilniaus arsenalu“

Paskutinių rugsėjo sekmadienį, 28 d., 16 val. ansamblis „Vilniaus arsenalas“ kviečia į tradicinę muzikinę popietę Taikomosios dailės muziejuje, Arsenalo g. 3A, Vilniuje. Nostalgiską rudens popietę klausytų laukia susitikimas su žinomais atlikėjais ir nuostabia muzika. Autentiškoje Senojo arsenalo erdvėje skambės L.van Beethoveno, M. Bruckho, F. Mendelssohno, J. Françaix muzikiniai perlai. Koncerte atliekamas G. Kuprevičiaus instrumentinis ciklas tarsi laiko tiltas sujungs praeitį su dabartimi.

1986 m. susibūrės ansamblis aktyvią koncertinę veiklą pradėjo po metų, atidarius Vilniuje Taikomosios dailės muziejų. Čia ansamblis rengiami koncertai tapo tradiciniai, o ansamblis pavadinimas buvo susietas su muziejaus patalpomis, kuriose XVI–XVII a. buvo laikomi ginklai. Ansamblis repertuaras, kurio pagrindą iš pradžių sudarė XVII–XVIII a. kamerinė muzika, ilgainiui plėtėsi, i ją buvo įtrauktai įvairių epochų kūriniai nuo ankstyvo baroko iki šiuolaikinių kompozicijų. 1998 m. „Vilniaus arsenalas“ įrašė pirmą kompaktinę plokštelię „Muzika Lietuvos dailės muziejaus galerijoje“. Pastaruoju metu ansamblis vis dažniau atlieka šiuolaikinę muziką, daugiau dėmesio skir-

Rašydama lakoniškai, bet koncentruotai, dvieju žodžiais tarsi garsos ataka perteikdama stiprią emociją, A. Juozapėnaitė taip pat išreikšė pagarbą ir dekingumą muzikologei Rūtai Skudienai, pavadindama ją „nuostabia entuziaste“. R. Skudienė Vilniuje suorganizavo ir išleido grandiozinius pianistės išrašus: Olivier Messiaeno ciklą „20 žvilgsnių į Kūdikėlių Jėzų“ (dviejų CD albumas; ciklą visame pasaulyje tėra įrašę vos keletas pianistų) ir Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kūriniai CD. Laikant rankose ką tik pasirodžiusi pastarojo antrą leidimą, turime progą ji pasiūkti pianistės mintimis iš čia cituojamo susirašinėjimo. „Pasuktinė kartą šiaisiai (2011) metais Čiurlionio skambinai rugpjūtį Taline. Estijos radijas nusipirkė koncertinei studijai naują fortepijoną. Buvo surengta išpūdinga reprezentacija, sukviečiai žymiausi Estijos kultūros atstovai, taipogi surengtas koncertas, kurio metu pianistai „išbandė“ instrumentą.

Kai kuriuos lengvesnius preliodus skambindavau vaikystėje, o pasakui, jau brandžiamie amžiuje, repertuarę jū prisidėdavo vis daugiau ir daugiau. Aš su jais taip suaugau, jie tapo nuostabiai savi. Tai juk Lietuvos dangus, jūra, laukai, pievos ir paprastos jų gėlės, ezerai, upės ir ošiantys miškai...“ – šiu eilučių autorei rašė pianistė Aleksandra Juozapėnaitė-Eesma.

A. Juozapėnaitės Čiurlionio in-

damas XX–XXI a. autoriams, „Vilniaus arsenalui“ ypač reikšminga šiuolaikinė lietuvių muzika, jo iniciatyva gimsta nauji kūriniai. Nuo 2001 m. ansamblis pradėtas kūrybinis bendradarbiavimas su iškilusiai nūdienos Lietuvos kompozitoriais O. Balakauskui, F. Bajoru, A. Martiničiu, T. Makačinu, V. Bartuliu, J. Juozapaičiu, M. Urbaičiu, Z. Brūžaitė, L. Narvilaite ir kitaip tėiasi iki šiol. Nuo 2001 m. ansamblis inicijavo ir atliko daugiau kaip 50 lietuvių kompozitorių premjerų.

2006 m. „Vilniaus arsenalas“ pradėjo įrašinėti kompaktinius plokštelių ciklą „Erdvės ir laiko atspindžiai“, skirtą šiuolaikinėi lietuvių kompozitorių kūrybai. 2006–2011 m. išleistos keturios kompaktinės plokštės su ansamblio inicijuotais šiuolaikinių lietuvių autorų vokaliniais ciklais ir instrumentine muzika, sukurtą 2001–2010 m. (išrašyti 25 kūriniai).

Ansamblis aktyviai koncertuoja ir yra surengęs daugiau kaip 1000 koncertų įvairiuose Lietuvos miestuose, taip pat Olandijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Lenkijoje, Latvijoje, Estijoje. Dalyvavo Lietuvos nacionalinės televizijos ir radijo laidų įvairių epochų kūriniai nuo ankstyvo baroko iki šiuolaikinių kompozicijų. 1998 m. „Vilniaus arsenalas“ įrašė pirmą kompaktinę plokštelię „Muzika Lietuvos dailės muziejaus galerijoje“. Pastaruoju metu ansamblis vis dažniau atlieka šiuolaikinę muziką, daugiau dėmesio skir-

Aleksandra Juozapėnaitė-Eesma

terpretacijoje neabejotinai girdimas mesianiškas mąstymas. Fortepijonas skamba kaip kelių manaučių vargonai, iš gelmių iki pat Dievo skelbdami muzikos didybę, todėl ir Čiurlionio paprastumas neatrodė primityvus, o toks pat sudėtingas. Vienu metu skaidriai girdimi keli sluoksniai, per visą fortepijono diafazoną ploti tekantys polifoniniai balsai, kickvienas savaip dainuoja. Artistės fantazija leidžia Čiurlionio muzikai skambėti nepaprastai gyvai, vaizdingai, galima pajusti Johannes Brahmsą ir Johną Cage'ą (ir kitus: kickvienam klausytojui – „pagal jo sugedimo laipsnį“). Todėl tai neatrodė mažo egzotiško krašto muzika.

Leidinys yra prabangios klasikos stiliaus ir dėl kitų dalykų. Knygelės autorai – Vytautas Landsbergis (straipsnis apie M.K. Čiurlionį, šiam leidimui papildytas), Živilė Ramoškaitė (tekstas apie A. Juozapėnaitė-Eesma), o diskelis su muzika – nedylantis, pauksuotas.

2005), „Marių klavyrai“ (2006), „Iš arti“ (2003, 2006, 2009), „Permainų muzika“ (2009), „Jauna muzika“ (2014), 2007 m. dalyvavo Reinsbergo naujosios muzikos festivalyje „Rheinsberger Pfingstwerkstatt Neue Musik“ (Vokietija). Ansamblis muzikavo Lietuvos muzikų rėmimo fondo koncertų cikle „Alma mater musicalis“, Lietuvos muzikų sajungos labdaros koncertuose maironuose „Didysis muzikų paradas“, piligrimų kelio programe „Ave Maria“ (2000), surengė pasirodymą įvairiuose barokinės muzikos ir kultūros paveldui skirtuose projektuose. Nuo 1998 m. „Vilniaus arsenalas“ įgyvendino nemažai kultūrinių projektų, skirtų muzikos ir kitų menų saveikoms.

VSI „VILNIAUS ARSENALAS“ INF.

VU jungtinis choras ukrainiečius palaikys koncertais Kijeve

Vilniaus universiteto jungtinis choras, susidedantis iš chorų „Gaudemus“, „Virgo“ ir „Pro musica“ narių, nepaisydamas Ukrainai křečiančių ginkluotų neramumų, koncertinį sezono pradės gatrolėmis Kijeve. Kolektyvas dalyvaus 180-iasias ikūrimo metinės mininčio Kijevo nacionalinio Taraso Ševčenkos universiteto iškilminguose renginiuose ir taip pat surengs atskirą lietuvių muzikos koncertą.

Choro vadovė Rasa Gelgotienė pasakojo, kad kvietimą dalyvauti iš-

Anonsai

„Alma mater“ vėl muzikuoją

Lietuvos muzikų rėmimo fondas jau dvidešimt pirmą kartą kviečia į naujo 2014–2015 m. sezono „Alma mater musicalis“ koncertus. Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje kiekvieno mėnesio pirmajį pirmadienį 18 val. klausytojų laukia išsimintini susitikmai su žinomais ir savo kūrybinį kelią dar tik pradedančiais muzikais.

Kovo 2 d. koncertas skiriama Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos 70-mečiui. Jame dalyvaus 6 d. skambės Lietuvos kariuomenės orkestro (vadovas ir viryrausasis dirigentas majoras Egidijus Ališauskas) atliekami kūriniai. Koncerte dalyvaus klarnetininkas virtuozas profesorius Algirdas Budrys, birbyninkas Egidijus Ališauskas bei solistė Marta Lukošiūtė (sopranas).

Antrajame koncente lapkričio 3 d. savo talentą dovanos būrys jaunu atlikėjų: LMTA pučiamujų ir mušamujų katedros varinių instrumentų ansamblis, prof. Leonardo Ulevičiaus ir Laimono Masevičiaus tūbos ir eufonium klasų jaunieji virtuozai bei dainavimo katedros studentai.

Tradiciškai, „Alma mater musicalis“ koncertų ciklas pagerbia Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatus: gruodžio 1 d. – dalyvauja kompozitorius Faustas Latėnas, 2015 m. sausio 5 d. – poetas, vertėjas Vladas Bražiūnas. Kompozitorius F. Latėno kūrybos vakare jo kūrinius atliks styginių kvartetas „Art Vio“ (smuikininkė Rūta Lipinaitytė, violoncelininkas Povilas Jacunkas ir pianistė Indrė Baikštytė). Poetui V. Bražiūnui talkins Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas saksofonininkas Petras Vyšniauskas,

kilmėse kolektyvas gavo daugiau nei prieš metus, kai karinis konfliktas Ukrainoje dar nevyko, ir prasidėjus neramumams buvo linkęs kelionės atsisakyti. „Galiausiai nusprendėme važiuoti su jungtiniu choru“, – prisiminimais dalijosi dirigentė.

Kijevo universiteto jubiliejais meninės dalių organizatorė Ira Dušekė tvirtino, kad choro iš Lietuvos – šalies, kuri visuomet rodė ypatingą pritarimą Ukrainos nepriklausomybės siekiams, – dalyvavimas yra labai simbolikas ir svarbus. Pasak jos, situacija Kijeve šiuo metu rami, o moralinės paramos ir palaikymo, nuoširdžių svečių dėmesio ukrainiečiams labai reikia.

Rugsėjo 17–19 d. Kijevo universitete įvyks keletas renginių, kuriuose lietuvių choras atliks nesenai Dainų šventėje skambėjusias dainas. Kolektyvas surengs ir atskirą valandos trukmės lietuviškos muzikos koncertą. Jis vyks Kijevo T. Šev-

LMTA Mišrus choras (vadovai doc. Dainius Puišys, doc. Gintautas Venislovas, prof. Jurijus Kalcas) ir literatūrologas prof. Skirmantas Valentinas.

Vasarį 2 d. klausytojų laukia romantiškas susitikimas su ansambliu „Trio grazioso“ narėmis: Joana Gedminaitė (sopranas), Viktorija Zabrodaitė (flieita), Šviese Čepliauskaitė (fortepijonas), kurios sako, jog „sudėtingus dalykus mēgsta atlikti lengvai, paprastai, grakščiai“.

Kovo 2 d. koncertas skiriama Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos 70-mečiui. Jame dalyvaus 6 d. skambės Lietuvos kariuomenės orkestro (vadovas ir viryrausasis dirigentas majoras Egidijus Ališauskas) atliekami kūriniai. Koncerte dalyvaus klarnetininkas virtuozas profesorius Algirdas Budrys, birbyninkas Egidijus Ališauskas bei solistė Marta Lukošiūtė (sopranas).

Koncertų ciklą kovo 30 d. baigs ansamblis iš Norvegijos „Duo okta“: Povilas Syrrist-Gelgota (altas) ir Toril Syrrist-Gelgota (violončelė). Duetas koncertuos su Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureate soliste Asta Krikščiūnaitė bei pianiste Audrone Kisieliūte.

LMRF INF.

čenkos universiteto Raudonajame korpuse, Menų salone, rugsėjo 17 d. 18 val.

Choro programoje skambės liečiavimų liudinės dainos ir patriotinės giesmės. Kartu su Kijevo universiteto chorine kapela ir solistu Modestu Jančiūnu dainininkai atliks vieną dalį iš G. Fauré „Requiem“, skirtą žuvusių Ryti Ukrainoje atminimui pagerbti. Lietuvių choras ukrainiečiams veža ir staigmeną – choro vadovės Rasos Gelgotienės aranžuotą ukrainiečių liudinės dainą „Oj cij to kinj stoit“. Koncerte akomponuojas Indrė Veličkaitė.

VU choristai taip pat ketina nuvežti studentų iniciatyva visoje Lietuvoje surinktą labdarą ir finansinę paramą, ją per medikus savanorius iš Kijevo universiteto perduos Kijevo ligoninei, kurioje gydomi šalies rytuose sužeisti Ukrainos kariai.

VU CHORŲ INF.

VU jungtinis choras

Užėiti pas Čiurlionį

Rokas Zubovą kalbina Laimutė Ligeikaitė

Artėjantis Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gimtadienis (rugpjūčio 22 d.) – gera proga vėl pakalbėti apie mūsų genijaus atminimo skaidos darbus ir neįsemiamas jo kūrybos įamžinimo idėjas. Jas atnaujinti pasiryžęs žinomas pianistas, Vytauto Didžiojo universiteto Muzikos akademijos profesorius, M.K. Čiurlionio proanūkis Rokas Zubovas, nesenai tapęs memorialinio kultūros centro – Čiurlionionamų Vilniuje (Savičiaus g. 11) – direktoriumi. Kalbamės su juo apie istoriją, problemas ir lūkesčius.

Čiurlionio namai Vilniuje – tai vos keli maži kambarėliai, o Čiurlionio reiškinys tokis neapsakomai didžiulis ir begalinis. Ar pakankamai ši vieta išspinduliuoja Čiurlionio meno? Kiek spinduliuoja čia savo laiku pats Čiurlionis?

Mažo tūrio asociacija man siejausi su suspausta, labai koncentruota erdve, kuri turi galingą potenciją sprogti. Čiurlionio menas, galima sakyti, yra tarsi branduolinė energija. Tarkime, jo paveikslai yra maži, o daugelis žmonių, sugrįžę prie jų po 20, 30 metų, nustebę sako, kad jiems paveikslai išsiminė kaip labai dideli. Taigi mūsų samoneje Čiurlionio mintys iškyla į kur kas didesnes erdves. Galimybė iš mažos erdvės padaryti kažkokius didelius darbus būti šiems namams graži alegoria.

Vilnius yra tas miestas, į kurį 1907 m. Čiurlionis nusprendė persikelti gyventi iš Varšuvos. Yra išlikę jo laiškų, kuriuose pasakoja, kaip jam Vilnius atrodo šikart, kaip jis gražėja, žmonės tampa atvirceni, daugiau kultūros. Su Vilniu Čiurlionis labiausiai ir susijęs – kaip dirbanties inteligenčias, žadinanties lietuvišką savimonę, tautinių judėjimą. Tai ir pirmosios dailininkų padaros, ir organizuotas jaunųjų kompozitorų kūrybos konkursas, ir aukškas jo siekis pradeti lietuvišką kūrybinį sajūdį.

Ar grįžęs į Vilnių Čiurlionis iš karto apsigyveno šiame name? Kokie šaltiniai patvirtina šį istorinį faktą?

Išlikę labai mažai duomenų, tik žinoma, kad Čiurlionis Vilniuje keitė adresus, o šios vietos atradimas tam tikra prasme buvo apvaizdos dovana. Čiurlionio draugijos narė Remigija Bukaveckienė, užsispurusi ir kruopščiai dirbdama, atrado seno laikraščio skelbimą, kuriame rašoma, jog Čiurlionis, gvenantis būtent šiuo adresu, teikia pianino pamokas. Tada pagal Sofijos Kymantaitės-Čiurlioničės atsiminimus R. Bukaveckienė identifikavo, kad tai yra būtent tas kambarys, į kurį pirmą kartą Sofija atėjo pas Čiurlionį į svečius. Galima teigti, kad tai 1908 metai ir kad tai vienintelė istoriškai įrodyta Čiurlionio gyvenamoji vieta Vilniuje.

Kuo Čiurlionio namai Vilniuje skiriasi nuo kitų Čiurlionio paliki-

mą puoselėjančių vietų?

Galvojant apie Čiurlionio ženklus Lietuvoje, žinoma, iškyla keli svarbūs taškai. Druskininkai – jo įkvėpimo šaltinis, šeima, vaikystė, vasaros ir visa tai, kas jis, kaip menininką, penėjo idėjomis. Įdomiausia, kad Kaune Čiurlionio beveik nebūta, bet ten išskirė visas jo kūrybos palikimas, fondai, rankraščiai. Kaune, kaip žinia, vyksta pagrindinis jo kūrybos išsaugojimo bei kolekcinavimo darbas. O Vilnius gali būti naujausių čiurlionistikos tendencijų bei aplinkinių studijų centru, galiapti ryškiu koordinacijos, informacijos centru, skleidžiančiu žinias apie tai, kas, susijusio su Čiurlioniu, šiuo metu vyksta. Be jokios abejonių, Čiurlionio namai pajėgūs būti partneriais inicijuojant Čiurlionio konferencijas, jau kitais metais numatyta, jog vienoje kitose konferencijose tikrai bus mūsų žymė, nes yra ir noras, ir galimybė, ir jau gauti kvietimai iš partnerinių organizacijų. Bet ne vien tai. Gyvuoja sena idėja – Čiurlionio instituto įkūrimas. Šios minties igyvendinimas, manyčiai, gali būti siejamas ir su Čiurlionio namais. Taip pat ne mažiau svarbu, kad štie namai taptų labiau atpažįstami ir patiemis vilniečiams, ir svečiams.

Vilnius yra tas miestas, kuriame Čiurlionis matė lietuvišką viziją. Kaip, pavyzdžiu, ta jau daug metų egzistuojanti Tautos namų idėja, prie kurios lopšio stovėjo ir Antanas Smetona, ir daug kitų to meto šviesuolių. Ir dabar tos idėjos igyvendinimo planuose yra numatyta Didžioji Čiurlionio salė bei kiti daileykai. Tai lyg į priekį žvelgiantio Čiurlionio minčių realizavimas.

Kaip viena aktyviausių Čiurlionio palikimo puoselėtojų žinoma Čiurlionio draugija. Kuo jūs vienas kitą papildote?

Esame dvi organizacijos, suinteresuotos tais pačiais tikslais. Bet priešmonės yra skirtingos. Nuo 1987 m., kai Čiurlionio draugija buvo įkurta, jie nuveikė labai daug darbų, kurių svarbiausiai – buvo atrasti Čiurlionio visuomet yra kupinas savanorių – vyresnių ar jaunesnių žmonių, kurie sugalvoja įvairių dalykų, o Čiurlionio namai – puiki vieta toms idėjoms įgyvendinti, ar tai būtų spektaklis apie Čiurlionį, ar naujai interpretuojami jo muzikos kūriniai, ar dar kas nors.

Dabar, būdamas šių namų šeimininku, ką matote esant reikalinga pirmiausia padaryti, ką būtinai testi?

Dabar palankus metas apžvelgti visą kelią, nuciatą per pastaruosius 20 metų (namai oficialiai atidaryti 1995 m. rugpjūčio 22 d., kai kitais metais pažymėsime 20-metį). Man teko čia

būti dažnai, paprastai kaip įvairių projektų bendradarbiui, skambinti renginiuose. Manau, didžiausias darbas yra padarytas restauruojant patalpas, gaunant papildomų patalpų, sutvarkant visą ūki. Tai ilgamečio direktoriaus, šviesaus atminimo Stanislovo Urbono nuopelnai, kuris greta to dar sugebėjo užmegzti ryšius su labai įvairiomis tarptautinėmis organizacijomis iš viso pasauly ir išugdyti šiems namams dvanišnės šventovės aurą. Tokių tradicijų nesukursi per savaitę, tai trunka labai ilgai. Todėl vienas iš didžiausių mano uždavinii – neišskaidyti to klimato, nenutraukti ryšių su žmonėmis ir organizacijomis, kurios žino, kad čia yra jų draugų ir bendraminčių. Ir, žinoma, testi visus tuos projektus.

Ką norėčiau labiau išplėtoti? Vie na iš idėjų yra ta, kad mūsų erdvė galėtų būti puikus Čiurlionio pristatymas į Lietuvą atvykstantiems svečiams, kurie galbūt ryto ar poryt jau vyks į Kauną ir ten lankysis Čiurlionio muziejuje. Kadangi Čiurlionis yra daugiaiypė ir netgi daugiakultūrė asmenybė (daug metų gyveno ir Lenkijoje, ir Vokietijoje, turėjo ryšių su rusų kultūra, pagaliau unikalus jo dailės ir muzikos ryšys), tai prasminga čia suteikti pirmą pažinties su Čiurlioniu impulsą, kad nuvykės į Čiurlionio muziejų žmogus galėtų giliau pasinerti į Čiurlionio pasaulį. Mes kaip tik sumanėme parengti pristatymus Vilniaus ekskursijų vadovams, planuojame su jais glaudžiai bendradarbiauti.

Ar Čiurlionio namams netruksta dailės ar muzikos eksponatų? Namuoje pastebėjau palyginti mažai daiktų, susijusių su Čiurlioniu. Ar ketinate muziejų modernizuoti?

Be abejo, XXI a. technologijos leidžia naudotis įvairiausiais informacijos perteikimo būdais. Viena iš mano išvaizduojamų ir, manau, realių „ekskursijų“ būtų Čiurlionio pristatymas jo epochos kontekste. Lankytojus galime pasitiki su kompiuterinėmis vaizdinėmis priemonėmis, su Čiurlionio meno pavyzdžiais, pateikdami visą kontekstą – parodytume amžininkų drobes, ar tai būtų Aleksandras Benua, ar Vasilijus Kandinskis, ar Edvardas Munchas, skambant muzikiniams pavyzdžiams, Čiurlionį palygintume su kitais tuo metu kūrusiais kompozitoriais. Siekiu, kad žmogus pajus, jog Čiurlionis buvo ne kažkokis vienėsius, o savo amžiaus kūdikis, nors ir pasižymėjo ypatingais bruožais. Tą, beje, labai gerai atskleidė 2009 m. vykusį Čiurlionio laikų paroda Nacionalinėje galerijoje.

Manau, kad muziejų modernizuosime stengdamiesi nepamesti XX a. pradžios autentikos. Mūsų ekspozicijoje galima pamatyti to meto balžus, interjero detalijus, daiktus, kurie nukelia lankytojų į XX a. pradžios estetiką. Bet greta to, tiki-

Rokas Zubovas

J. UŽKURNTYBĖS NUOTR.

liomis kalbomis „kalbančiu“ ausinių, tačiau to siekdami dar turime įveikti sudėtingus intelektualinius ir finansinius iššūkius. Sukurti gerą 20 minučių vaizdo ekskursiją-pasakojimą apie Čiurlionį ir jo epochą, ir dar pateikti jį keliomis kalbomis – tai didelis projektas, bet šią viziją turiu.

Lietuvoje apskritai pasigendama platesnio ir nuoširdesnio dėmesio Čiurlionui. Ar valdžios institucijos padeda jums? Juk įgyvendinti visus šiuos sumanymus nėra vien miesto reikalas. Tai ir Kultūros ministerijos, apskritai kultūros politikos reikalas.

Apie tai galime kalbėti keliais aspektais. 2011 m., kai pažymėjome 100-ąsias Čiurlionio mirties metines, Lietuvoje iškilo dilema: ar skelbtai Čiurlionio, ar Miloszo metus. Buvo parinktas Miloszas, pažymint jo gimimo šimtmetį. Bet aukščiausią institucijų lygmeniu pavyko pasiekti, kad Čiurlionio metus paskelbtu UNESCO. Tai leido atlirkai labai daug darbų Čiurlionui. Tačiau reikia pripažinti, kad vadinosios valstybinės politikos, kažkokios stabilios linijos Čiurlionio klausimu nėra. Bet tais Čiurlionio metais išaiškėjo labai gražus dalykas: kiekviename mieste ir miestelyje, kiekvienoje moykloje, kultūros namuose atsirado vienos ar keli entuziastai, kurie savo iniciatyva organizavo renginius Čiurlionui. Ir tais metais Čiurlionui skirtų renginių per visą Lietuvą, ko gero, buvo tūkstančiai. Tuomet išaiškėjo, kad Čiurlionis lietuviui yra brangus kaip žmogus. Ar jis svarbus valdininkui?

Manau, kiekvieno Čiurlionui atsidavusio žmogaus reikala yra toliau aktyviai ir nenuilstamai dirbti, įgyvendinti savo sugalvotus darbus.

Ir kickvieną kartą vis pasibelsti į valdininko duris, paprašant finansinės ar dar kokios nors paramos. Beje, kai vyko konkursas šių namų direktoriaus pareigoms užimti, iš savivaldybės pajautau nuoširdų palaikymą Čiurlionio puoselėjimo idėjoms ir paskatinimą jų imtis. Kultūros ministerija taip pat domisi Čiurlionio reikalais ir girdi iniciatyvas. Manau, savo naujose pozicijoje aš tesių pokalbius su visomis valdžios institucijomis, kad Čiurlionio namai pirmiausiai taptų ryškiu šventėjišku, edukaciniu kultūros centro ir jaunimui, ir vyresnio amžiaus žmonėms. Kuo labiau ryškės mūsų matomumas, tuo labiau galėsime tikėtis, kad mus vis labiau palaikys ir valdžios žmonės.

Koks jūsų pats mieliausias kampeolis ar eksponatas Čiurlionio na-

muose?

Darbo pabaigoje, jei nėra lankytų, einu į Čiurlionio kambarį ir groju pianinu. Ten stovi geras „Bechstein“ firmos instrumentas, tiesa, ne tas, kuriuo skambino Čiurlionis, bet labai panašus. Tai mano dvasinio susikaupimo laikas ir vieta. Taip pat turime salę su fortepijonu, kuriai stengsimės išpopuliarinti ne didingais koncertais, o jaukiaisiai susirinkimais, pabuvimais, panašiai kaip pavasarį vykėsus tikėtis su muzikologu Edmundu Gedgaudu. Tokie renginiai, knygų pristatymai, parodos jau turi savo tradiciją. Stengsimės, kad šioje Čiurlionio erdvėje būtų derinami skirtinti menai, kad koncertuose išgirstumėm gvyždžių žodį, kad tai būtų susitikimų, bendravimo, dvasinių klodų ieškojimo erdvė. Tiesa, jis niekada nepritraukia masių, nes čia telpa nedaug žmonių.

PARENGĖ LAIMUTĖ LIGEIKAITĖ

Netikėtai atrasta kasdienybė

Artėjant spektakliui „Keletas pokalbių apie (Kristu)“

Netrukus, spalio 3 d., dramaturgė Teklė Kavtaradzė ir antrus metus režisūros pagrindus Maskvoje studijuojantis Tadas Montrimas žiūrovams pristatys naują kūrinį „Keletas pokalbių apie (Kristu)“. Spektaklio dailininkė – maskvičė Kristina Voicechovskaja, vaidina Dovilė Karaliutė, Rokas Petruskas, Eglė Štokaitė, Adelė Teresiutė, Vygaandas Vadeiva.

Teklė Kavtaradzė (g. 1990) – ki- no dramaturgė, baigusi studijas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje. Rašytojos gebėjimai buvo įvertinti dar mokantis mokykloje (2006 m. leidykla „Tyto alba“ išleido pirmąja prozos knygą „Nespalvota“, 2008 m. antrąja – „Basomis po naktinį miestą“). Dar akademijoje ji pradėjo mokytis teatro dramaturgijos pagrindų su dėstytoja iš Švedijos Anna Lina Hetzberg. Pir- moji užbaigtą pjesę „Namisėda, arba Kambarys“ pilnas personažų“ 2011-aisiais laimėjo nacionalinės dramaturgijos festivalio „Versmė“ konkursą, pjesė pastatyta Lietuvos na- cionaliniame dramos teatre (2012 m., rež. G. Tuminaitė). 2013 m. tam pa- čiam konkursui parašyta pjesė „Keletas pokalbių apie (Kristu)“ – antras dramaturgės kūrinys teatrui, pristatytas ne tik Lietuvoje, bet ir Latvijoje.

Lietvių dramaturgijos tyrinėtoja Aušra Martišiutė apie jaunąją au- torę ir jos kūrybą sako: „Pjesė, ki- no scenarijuose ryškėja stipriosios jaunos dramaturgės Kavtaradzės savybės – gebėjimas kasdie-

nybėje ižvelgti ir aprašyti situacijas, kuriose personažai atranda pamatinės žmogaus gyvenimo vertės – šeimos ryšius, draugystę, meilę artimui. T. Kavtaradzės personažai metai po metų auga: pradėjusi nuo vaikų, pauauglių gyvenimo proble- mą, dramaturgė sukuria vis įvairesnio amžiaus personažų amplitudę. Kamerinė, intymi pjesė „Keletas pokalbių apie (Kristu)“ kalba apie pauauglių, jaunu žmonių, jų tėvų suartėjimą. Čia veikia dvi seserys (jaunas moterys), vaikinas (jaunas vy- ras), du broliai (pauaugliai), mama, tėvas, kaimynas, mokytojas-kuni- gas. Yra giuntoji šalis ir užsienis, į kurį išvykstama. Yra šeima ir atski- rai gyvenanties tėvai. Yra buities rutina ir mirties, išsiskyrimo, gyvenimo praradimo, artimo žmogaus praradimo nuo jauta. Kamerinėje erdvėje sutalpinamas mažas mūšų visuomenės modelis. „Visuomeniš- kumas“ pjesėje neafiuojamas, bet nujauciamas.

Teklė Kavtaradzė pjesę kuria tar- si iš nufilmotų kasdienio gyvenimo fragmentų. Tiksliai užfiksuja dialogo niuansus. „Stambi planu“ matome besikalbančius personažus. Iš pirmo žvilgsnio čia nieko ypatin- go neįvyksta. Kita vertus, visi pje- sės personažai yra patyrę dideles traumas – jauna mergina išvažiuo- ja gyventi į kitą šalį, tėvas neben- drauja su dukromis, vaikinas turi mislingą liūdesio priežastį ir t.t. Ta- čiau traumos paliekamos „už kad- ro“, o čia, mums prieš akis, vyksta mažesni ar didesni personažų atradi- mai. Klausantis pjesės veikėjų po-

Teklė Kavtaradzė ir Tadas Montrimas

D. MATVEJEVO NUOTR.

kalbių apima dvejopį jausmai: viena vertus, nereikšminga, kasdieniška, paprasta, buitiška, kita vertus – yra kai kas daugiau.

Pjesėje rodoma, kaip personažai suartėja. Kaiju nuo priešiškumo, at- žarumo, šaltumo, priekabumo per pokalbius eina draugiškumo, su- pratingumo link. Kai neeksponuo- jami skaudžias patirčius išykiai – atrodo, kad paprasčiausiai klausom- mės personažų pokalbių. Tačiau pokalbiai neerzina, nenusibesta: smalsu, kas bus toliau. Ir išyksta labai svarbūs dalykai, personažų (taip pat ir pokalbius girdėjusiu) gyvenimas tampa tikresnis, vertingesnis.

Pjesės epizodai primena Jono Meko filmuotą gyvenamosis aplinkos pasauli – techniniai trikdžiai tik sustiprina aplinkos, joje esančių žmonių tikrumo pajutimą. Kiekvie- na nauja pjesė paskatina galvoti apie tai, kokie pokyčiai vyksta da- bar rašomoje lietuviškoje dramoje.

Susipažinus su Teklės Kavtaradzės „Keletu pokalbių apie (Kristu)“ ryš- kėja linija, vedanti prie gyvenimo, aplinkos, žmogaus realumo, kasdienybės, geriau matomas ne buitiškos, o metonimiškos mūsų pasaulio de- talės. Tai nebe senasis postmo- dernizmo fragmentiškumas – šaltas, atskiriantis, afišuojantis susvetimė- jimą, ryšių stoką, o kitoks, bylojan- tis apie suartėjimą, svarbias patir- tis: šeimos, gimtosios žemės, savo artimo...

Dramaturgė Teklė Kavtaradzė pabrėžia: „Pjesė „Keletas pokalbių apie (Kristu)“ – mūsų, šiandien gyvenančių jaunu žmonių, pokalbių fragmentai. Tik iš dialogų ir monologų sudarytoje pjesėje giliamas i jaunu žmonių santykius: į bandymus kurti santykius, ieškoti santykių, iš- laikyti santykius, atrasti santykį su kitais ir su savimi, taip pat kaip su „kažkuo“ daugiau. Šiandien labai lengva sutriki išskant ne tik tikėj-

mo, bet ir savęs paties, atramų ir vertibių, todėl kyla didelis įkvėpi- mas ir noras tiesiog „pasiklausyti“, pabūti atviru pokalbių tarp panašiai sutrikusių ir ieškančių žmonių liu- dininku. Tarp žinojimo ir nežinojimo, tikėjimo ir netikėjimo, ilgesio ir artumo besibaškantys persona- žai yra labai arti mūsų. Lygiai taip pat arti, kaip ir tai, ko, esu tikra, vi- si mes ieškome – kad ir skirtingais būdais.“

Tadas Montrimas prieš porą metų baigė Lietuvos muzikos ir teatro akademiją, kur mokėsi vaidybos (kurso vadovas – Jonas Vaitkus), o šiuo metu studijuoją režisūrą Mask- vos Vsevolodo Mejerholdo teatro institute (kurso vadovas – Viktoras Ryžakovas). Lietuvoje debiutuojan- tis režisierius apie naują kūrinį sa- ko: „Svarbiausia jo tema – šiandie- nos žmogaus tragedija, kuria galima apibūdinti jau turbūt ne kartą gir- dėtu liūdnū pokštū: mūsų 7 milijardai, o pasikalbėti nėra su kuo. O apie ką šiandien norisi kalbėti? Ko- kios temos dabar mums svarbios ir kodėl nebeužtenka interneto teikia- mi galimybės išsisakyti, bendrauti virtualiai? Gal émėme ilgėtis pra- rasto sanykio su gamta, Dievu, arti- malais ir galų gale – savimi? O gal tai lemia kitos priežastys? Tai man atrodo labai įdomi užduotis šiandien, kai lyg ir gerai gyvenam, bet „kažko“ trūksta, „kažkur“ tuš- čia, o „kažkur“ duria. Priartėti prie to nesuprantamo „kažko“ ir yra di- džiausias iššūkis.“

PARENGĖ DAIVA ŠABASEVIČIENĖ

Anonsai

Šiemet „Sirenos“ skambė- dar garsiau

„Sirenos“ – vienintelis Lietuvos tokio formato tarptautinis teatro festivalis, kiekvienais metais prista- tantis Europos ir pasaulio teatro meistrus bei naujoves. Vienuoliktosios „Sirenos“ kvečia ne tik teatro gurmanus, bet ir tuos, kuriems teatras nepatinka arba dar nėra pa- žįstamas – festivalis siūlo ne vien spektaklio pažinimą sėdint teatro salėje, bet ir fizinių veiksmų, išitrau- kimą per visas jusles ir naujus su- krėtimus. Šiemet „Sirenos“ prista- tys beveik tris dešimtis užsienio ir Lietuvos kūrėjų spektaklių.

Šių metų programos orientyrai – patyrimus ir tikrus išgyvenimus re- aliu laiku siūlytantys nestandardiniai spektakliai, pačių kūrėjų įvardijami kaip reiškiniai, jungiantys teatrat, dailę, muziką, architektūrą ir vaiz- duojamąjį meną.

Rugsėjo 25 – spalio 5 d. sostinėje jau antrą dešimtmétį bus tėsiama pažintis su naujuoju Europos scena- nos menu. Festivali pradės vokiečių „Rimini Protokoll“ su specialiai Vil- niui sukurta interaktyvaus formato kūriniu „Remote Vilnius“ (rugsejo 25 – spalio 4 d.).

Jau vasarą berlyniečių kūrėjai

nagrinėjo Vilnių, jo istorijas bei ge- ografiją, kad rudenį nedidelėmis grupelėmis žiūrovai galėtų būti pa- kviečiami pabėgti iš teatro. Klausant nurodymų ausinčse, keliaujant netikėtomis trajektorijomis, kiekvienas spektaklio dalyvis gaus galimybę sau sukurti unikalą miesto dokumentiką. Tokie specialiai kon- krečiamai miestui sukurti teatriniai projektai „Rimini Protokoll“ trupės jau buvo pristatyti Sankt Peterburge, Bangalore, San Paule, Berlyne, Bazelyje, Vienoje ir kt.

Kol žmonių būrius gatvėse regu- liuos vokiečių balsai, Nacionalinio dramos teatro scenoje iškurs olandų trupė „Toneelgroep Amsterdam“ su Ivo van Hove's spektakliu „The Fountainhead“ (rugsejo 26–27 d.). Amsterdame nesenai pri- statyta kontroversiškojo belgų re- žisieriaus Ivo van Hove premjera susilaukė didžiulio žiūrovų ir teatrų kritikų pripažinimo.

Teatro žinovai šią premjera pagal rusų kilmės amerikiečių rašytojus ir filosofės Ayn Rand knygą vadina šedevru, liaupsina 800 puslapių knygos inscenizaciją, aktorius ir, ži- noma, režisierių. Ivo van Hove vadinas centrine olandų ir belgų teatrų figūra, spektaklius statančia pagal garsius kino scenarijus. 2004 m. už išskirtinius nuopelnus teatro menui režisierius buvo apdovano-

tas Prancūzijos meno ir literatūros ordinu, kurį yra gavę Davidas Bo- wie, Bobas Dylanas, Philipas Glas- sas, Vaclavas Havelas. „Nekantriai laukiamė galimybės pristatyti Lietuvos publikai tai, kas jiems turėtų būti be galio svarbu“, – teigia Ivo van Hove.

Kitamet trisdešimtmetį švęsianti danų trupė „Hotel Pro Forma“, vadovaujama lietuviams jau pažįstam- mos vienos ryškiausiai šiuolaikinio Europos teatro vizionerų Kirsten Dehlholm, rugsejo 28–29 d. kvies pamatyti Vladimiro Nabokovo romaną „Juokas tamsoje“, prisodrin- tą vaizdo ir garso efektu, o kiekvien- name veiksme susipažinti su vis kita- tos pačios istorijos versija.

Olandų ir danų spektakliams pra- cėjus, žiūrovai vėl bus kvečiamai išmainyti sėdėjimą teatro kėdėse į kardinaliai kitokio pobūdžio for- matą.

Rugsėjo 29 – spalio 1 d. naujau- sias ir novatoriškiausias šiuolaikinio Rusijos teatro atstovas „Post Theatre“ pristatys šešias valandas veikianti garsaus britų dramaturgo Marko Ravenhillo pjesų muzicijų „Shoot / Get treasure / Repeat“. 16-os trumpų pjesių ciklas apie ko- vos su terorizmu paveiktą mūsų kas- dienybę virsta netradicinė galerija, kurioje istorijos yra pristatomos pa- sitelkus projekcijas, vaizdo ir garso

įrašus, instalacijas, kiną, radijo te- atrą ir kitokius veiksmus, simulta- niškai vykstančius skirtingose „Me- nų“ spauštuvės“ erdvėse.

„SIRENOU“ INF.

Premjeros

Jaunimo teatras kvečia į premjera „Nykstančios rūšys“

Pirmoji šio sezono premjera, į ku- rią Valstybinis jaunimo teatras žiū- rovus pakvies jau rugsėjo 20–21 d., bus čekų dramaturgo Petro Zelen- kos pjesės „Nykstančios rūšys“ pa- statymas (iš čekų kalbos vertė Andrius Jevsejevas). Perkelti šį kūrinį į teatro sceną ēmési režisierius Rolan- das Augustinas Atkočiūnas. Premje- riname spektaklyje vaidina: Alekšas Kazanavičius, Neringa Varnelytė, Aušra Pukelytė, Rasa Marazaitė, Sergejus Ivanovas, Nerijus Gadliauskas, Saulius Sipaitis, Vidas Petkevičius ir kiti. Spektaklio scenografas – Marius Jacovskis, kostiumų dailininkė – Jolanta Rimkutė, kompozitorius – Martynas Bialobžeskis, videodizaineris – Šarūnas Mikulskis.

Režisierius R.A. Atkočiūnas jau seniai siūlė Jaunimo teatrui atkreipi- ti dėmesį į tai, ką kuria garsus čekų dramaturgas, kino ir teatro režisie- rių Petras Zelenka. Šiam meninin-

kui sekminga pradžia kino pasau- lyje pelnė ne vieną apdovanojimą. Jo filmas „Karamazova“ 2008 m. nominuotas „Oskarui“ geriausių užsiens filmų kategorijoje. 2001 m. Prahos Dejvice teatre P. Zelenka debiutavo kaip dramaturgas ir teatro režisierius. Rezultatas pranoko lū- kešiūs – „Paprastos beprotybės istorija“ buvo pripažinta geriausia metų pjesė.

2011 m. sukurta pjesė „Nykstančios rūšys“ buvo pastatyta Naciona- liniai Prahos teatre ir visai netru- kus, suvaidinus 50-ajį spektaklį, baigs savo gyvavimą Čekijoje. Dra- maturgas džiaugėsi, kad kaip tik šiuo metu ruošiamasi jos premjerai Vilniuje ir žada kitais metais aplan- kyti Jaunimo teatrą.

„Nykstančios rūšys“ – tai pjesė, kurioje kalbama apie žmonių santy- kių, žmogiškumą ir pasirinkimą tarp to, kas naudinga, ir to, kas teisinga; tarp naudos ir ištikimybės savo prin- cipams bei vertybėms; galiausiai čia kalbama apie pasirinkimą eiti kartu su mase arba išlikti tos nykstančios rūšies atstovu – savotiška salamandra, kai tavo likimas priklauso nuo gebė- jimo prisitaikyti prie pasikeitusių gy- venimo sąlygų ir nuo sėkmės savo ke- lyje sutikti daugiau tokų žmonių, kurie ižvelgs tavo išskirtinumą ir lai- kys jį vertybę, o ne trūkumą.

JAUNIMO TEATRO INF.

Prikeltas šokis

Pokalbis apie naują „Dviejų kambarių buto“ versiją

Tarptautinio šokio festivalio „Aura 24“ publika turės galimybę išvysti spektaklį „Dviejų kambarių butas“ („Two Room Apartment“), 2013 m. Izraelio šokio kritikų draugijos išrinktą geriausiu metų pasirodymu. Šis Izraelio kūrėjų Nivo Sheinfeldo ir Oreno Laoro darbas yra nauja originalaus pastatymo, kurį prieš 27 metus sukūrė ir atliko Liat Dror ir Niras Ben Galas, versija.

Spektaklio „Dviejų kambarių butas“ premjera 1987 m. Tel Avive vykusiame festivalyje „Šokio atspalviai“ tapo savo ištuštėjusiu lūžio tašku bei proveržiu tuometinėje Izraelio šokio scenoje ir sulaukė įspūdingo tarptautinio pripažinimo. Ne mažesnė sėkmė lydi ir „prikelto“ spektaklio versiją. Izraelio šokėjai Nivas Sheinfeldas ir Orenas Laoras su šiuo spektakliu nuolat keliauja po viso pasaulyje. Jis ilgai gyvavo ir sulaukė didžiulio susidomėjimo ir sėkmės.

Siūlome šokio kritikės Deborah Friedes Galili pokalbią apie naujają „Dviejų kambarių buto“ versiją su šokėjais Nivu Sheinfeldu ir Orenu Laoru.

***

Dažnai teigiamama, kad šokis – laikinausia meno forma. Pasirodymui pasibaigus, nelieka jokio apčiupiamo palikimo. Šokis toliau gyvuoja tik žiūrovų mintyse ir atlikėjų kūnuose. Tačiau šie atminimo pėdsakai yra gana silpni. Jei kūrinys neįtrauktas į repertuarą, kyla pavojus, kad jis gali likti užmirštas visiems laikams.

Šokio istorijoje gausu pavyzdžių, kai profesionalūs šokėjai atkuria scenas kompozicijas, siekdami iškelti gyvasties scenoje neberodomius šokio kūriniams. Pats rekonstrukcijos ir perkūrimo procesas yra iššūkis, keliantis daug klausimų. Kokia yra kūrinio esmė? Kokiai šaltiniai pasitikėti ir kurių versiją pasirinkti, jei kūrinys jau buvo perstatytas keletą kartų? Kokiemis šaltiniams teiktis privilegija: vaizdo įrašams ar būvių šokėjų atminčiai? Koks tikslas rekonstruoti seną kūrinį? Kiek dėmesio skiriama praeicių, žinant, kad atkurtas šokis bus rodomas dabantje? Kaip išsiaučia į praeityje gyvenusių ir dirbusių šokėjų kurtą vaidmenį?

Izraelio šokėjai Nivas Sheinfeldas ir Orenas Laoras su šiais ir daug kitų klausimų susidūrė vos pradėjė spektaklio „Dviejų kambarių butas“ rekonstrukciją.

Kaip prasidėjo jūsų projektas? Gal galėtumėte plačiau papasakoti, kodėl pasirinkote būtent šį pastatymą?

Oren Laor: Jau seniai norėjome susikurti duetą, artimiai susipažinti vienas su kitu scenoje. Tada pagalvojome: „Nejaugi eisime į studiją, aptarinėsime savo santykius ir bandysime iš to ką nors sukurti?“ Tuo metu tokis kelias mums neatrodė priimtinas. Norėjome jau sukurtos medžiagos, kažko, ką galėtume for-

muoti, su kuo galėtume žaisti ir eksperimentuoti. Gal skamba paradosai, bet jautėme, kad pasirinkę svetimą medžiagą, labiau suartėsime ir surasime vienas kitą šokyje. Pamane, kad puikiai tiks šis daug galimių atveriantis duetas („Dviejų kambarių butas“).

Niv Sheinfeld: Iš šio pastatymo kūrybos procesą žvelgau kaip į žaidimą, kuriam galime „rinkti taškus“, suteikiti jam savo prieskonį: idėjų ir interpretacijų. Maža to, jaučiau ir asmeninę simpatiją Nirui Ben Galui ir Liat Dror. Pradėjau šokėjo karjerą jų kompanijoje 1992–1997 metais.

Izraelio šokio istorijoje „Dviejų kambarių butas“ buvo labai svarbus. Po šio pastatymo pasikeitė Izraelio šokio scena. Kūrinys buvo rodytas tūkstančius kartų visame pasaulyje. Jis ilgai gyvavo ir sulaukė didžiulio susidomėjimo ir sėkmės.

O. L.: Manau, yra daug panašumų tarp Niro ir Liat meninių aspiracijų: šiame duete ir mūsų su Nivu tikslų. Mes dalijamės panašiomis vizijomis ir troškimais, norime juos pertekti žiūrovams. Siekiame minimalizmo, norėdami atskleisti pačią esmę. Nenorime scenoje rodyti nemirtingų dievų. Esame mirtingi, o tai, ką matote, yra laikina, gyvuojant čia ir dabar. Siekiame paprastumo, o būtent šis ductas buvo labai paprastas ir subtilus.

Nivai, minėjote, kad savo karjerą pradėjote su Niru ir Liat? Kaip dabartinis darbas fiziskai jungiasi su patirtimi, gautoje iš šios kompanijos?

N. Sh.: Pagrindiniai principai ir terminai, tokie kaip *plié*, atspalai-davimas, kritimas ant žemės, laisvas judėjimas, energingas judesys ir psychologizmas judesyje, – tai dalykai, su kuriais aš užaugau, tad jausmas sugrįžtant į darbą, pagrįstą tais pačiais elementais, buvo gančtinai natūralus. Judesio prasme, jaučiausi kaip namie.

Papasakokite apie procesą perkeliant spektaklį į šiandienos sceną.

O. L.: Mes nuvykome į „Beit Ariela“ biblioteką ir surinkome višą įmanomą informaciją apie „Dviejų kambarių butą“: interviu su Niru ir Liat, kritikų atsiliepimus, komentarų apie šį darbą. Ypač svarbi buvo informacija apie tai, kaip Niras ir Liat mąstė apie šį kūrinį, taip pat kritikų atsiliepimai.

N. Sh.: Dar nusipirkome knygą „Išsaugojimo politika“ („Preservation Politics“), kurioje rašoma apie senų šokių atkūrimo procesą. Norėjome daugiau sužinoti, kaip atlikėjai atkuria jau esamus vaidmenis. Galiausiai susitikome su Niru ir Liat, norédami gauti jų sutikimą rekonstruoti šį darbą ir pateikti savo interpretaciją. Jie mums suteikė laisvę – patikėjo mumis. Esame už tai be galo dėkingi.

Kai paklausėme jų: „Kaip manote, apie ką šis duetas?“ Liat atsakė:

G. DAGON NUOTRAUKOS

„Mano akimis, jis apie du žmones: apie buvimą kartu ir atskirai. Čia es-mi esmė.“

O. L.: Vienatvė prieš bendrys-te, – pasakyčiau taip. Man patiko, kad jie šnekėjo ne apie šokį, o apie idėją. Kalbėjo ne apie tai, koks turėtų būti judesys, bet apie klausimus, susijusius su veiksmu scenoje ir už jos.

N. Sh.: Galiausiai pradėjome dirbtį su filmuota medžiaga. Manau, svarbiausia per visą šį procesą mums buvo surasti raktą į savo *bu-tą*. Dirbant iškilo daug klausimų. Kai kuriuos jų palikome scenoje kaip pasirodymo dalį. Itampa tarp meniškai perdirbtos medžiagos ir mūsų idėto darbo jaučiamą per vi-są kūrinį.

O. L.: Mums buvo itin svarbu, kad spektaklis neatrodytų tarsi dinozauras, kuris atvedamas ant scenos sie-kiant parodyti, koks jis buvo gražus. Ne toks kūrinio rekonstrukcijos tikslas. Kai keletą kartų atlikome vi-są kūrinį taip, kaip tą darė Niras ir Liat, supratome, kad kūrinys taptų dinozauru, muziejiniu objektu. Tu-rejome įnešti savo požiūrį: jei jau darome, turime daryti savaip. Tai buvo antras viso proceso etapas – išsilaisvinti iš Niro ir Liat sukurto šokio ir ištyrinēti savo kūno kalbą jau sukurtoje struktūroje.

Kuo jūs, Nivai ir Orenai, šiame kūrinyje esate panašūs į Nirą ir Liat ir kuo skiriatės? Kiek jūs būnate savimi? Kur galima pastebeti pana-šumus ir skirtumus?

O. L.: Du mėnesius prieš premjėrą, kai jau buvome nukopijavę visą medžiagą iš vaizdo įrašų ir keletą kartų pabandę kūrinį atlkti, priėjo-me krizę. Judesys, niuansai, elgesys buvo ne mūsų – viskas jų. Negalė-jome pasakyti, ar esame savimi ar tiesiog reprezentuojame Nirą ir Liat. Tai buvo labai silpna. Tiesa, klausimas „kas mes?“ nebuvó pa-grindinis. Svarbiau buvo meninių pasirinkimai. Kai kurie 1987 metų

sprendimai visai mūsų nebejaudino ir neįtikino.

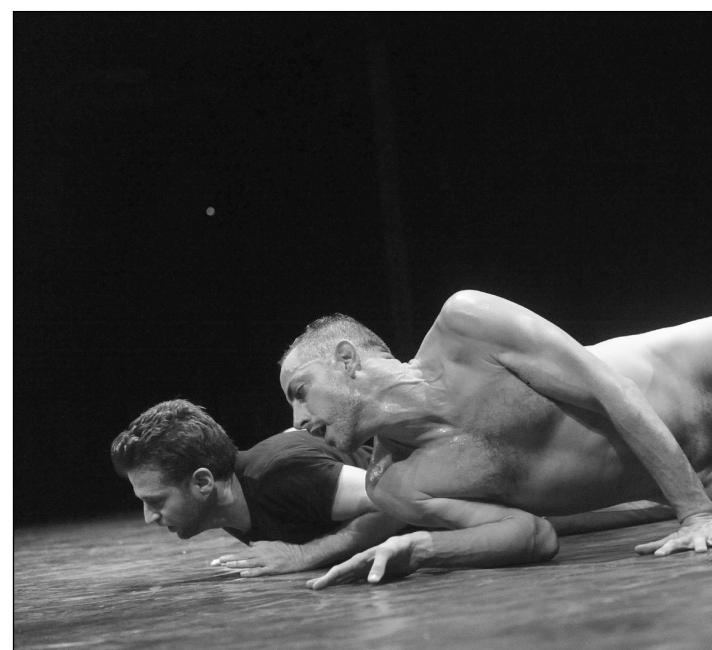
Tuomet nusprendėme improvi-zuoti studijoje. Leidome sau išmesti dalį medžiagos, ją keitėme, perdė-lėjome, žaidėme su muzikalumu, tempu, bandėme išterpti savas Niro ir Liat jūdesio variacijas. Dirbome, kol po truputį įnešėme dalelę savęs ir savo požiūriu į šį darbą.

Pavyzdžiui, originaliai varian-te buvo viliojimo scena, kurioje Liat prieina prie Niro ir pradeda jį ero-tiškai nurenginėti, palikdama tik su apatiniais ir batais. Mes radome vi-siškai kitokį priėjimą prie šios sce-nos. Tuo momentu jautėme visai ne seksualų intymumą, todėl pakeitė-

Kai kalbama apie du vyrus su aukštu testosterono lygiu, tokie elementai kaip energija, balansas ar švelnumas šaukiasi kitokios ekspresijos būdų ir elgesio. Originalus kūrinys atspindėjo nuolatines lyčių kovas, o mes pažiūrėjome į dvieju tos pačios lyties žmonių santykius.

Taip pat nusprendėme publiką sodinti aplink sceną, o ne priešais. Norėjome dalintis savo intymumu su publika, kad ši pajustų kiekvie-ną detalę ir niuansą.

Apibendrindamas pasakyčiau, kad visas procesas vystėsi trimis eta-pais. Pirmiausia mes turėjome per-

me šią sceną. Aš visiškai nusirengiu priešais Nivą ir užsiropščiu jam ant rankų tarsi mažas vaikas, sie-kiantis patogumo ir apsaugos, o Nivas nešioja mane ir lėtai juda, lyg norėdamas mane užmigdyti. Ši sce-na tapo tokia intymi mums patiem, kad negalėjome nepakeisti ir origi-nalaus garso takelio. Reikėjo kaž-ko labai artimo, reikėjo mūsų mu-zikos. Nutarėme panaudoti Eltono Johno kūrinį „Goodbye Yellow Brick Road“.

N. Sh.: Vien faktas, kad ant sce-nos esame du vyrai, o jie – vyras ir moteris, jau yra didžulis skirtumas.

rašyti į savo kūnus kūrinio teksta. Kai tai padarėme, tapome „Jais“ (Niru ir Liat). Antrame etape nu-sprendėme improvizuoti ir keisti derinius, leidome sau kalbėti judē-dami. Kalbėtis ir klausti visko, kas tik šovė į galvą. Taip dirbant atsivė-rė du sluoksniai: pirmas buvo jų rez-ultatas, o antras – mūsų refleksija. Trečiame etape mes sujungėme šiuos du elementus ir gavome dabantinę „Dviejų kambarių buto“ versiją.

VERTĖ GINTARĖ ŠČAVINSKAITĖ

Relatyvus netikėtumas

Džiazo ir stiklo meno improvizacijos simpoziumas „Glass Jazz 2014“ Panevėžyje

Evelina Januškaitė

Rugpjūčio pabaigoje–rugsėjo pradžioje Panevėžyje vyko tarptautinis šiuolaikinio stiklo meno simpoziumas „Glass Jazz 2014“. Muzika ir dailė čia susipynė, papildydamos viena kitą išskirtiniai savo bruožais. Pagrindinis aspektas, siejantis simpoziumo meninę ir muzikinę paraleles – kūrybinė improvizacija. Būdama ne tik teoretikė, bet ir stiklo meno praktikė, suvokdama karštą stiklo technologijos sudėtingumą ir darbo preciziką galiu teigti, jog šios stiklo technologijos procesai nėra paprasti, kaip daugeliui galėtų pagalvoti, išgirdę improvizacijos terminą. Ko gero, toks kūrybinio veiksmo apibūdinimas daugeliui asocijuojasi su netikėtumu ir neapibrėžtumu principu. Karšto stiklo gamyba (čia kalbu tik apie techninį atlikimą), taip pat ir džiazo muzikos kompozicijos turi privilegiją tapti netikėtu rezultatu. Tačiau galutinio produkto neapibrėžtumas reikalauja ne tik atlikėjo (menininko, techninio darbuotojo ar muzikanto) talento, bet ir sąmoningo suvokimo, kompetencijos ir intelektinio darbo. Kitaip rezultatas virstų chaotisku nesusipratimu, o ne harmoninga visuma. Improvizacija nėra chaosas, ir net chaosas nėra padrika laisvalaniška struktūra – tai sistemingos darbo, kūrybos ir profesionalaus atlikimo simbiozė. Kaip kad Ingmaras Bergmanas yra pasakės: „Tik tas, kuris yra gerai pasiruošęs, turi galimybę improvizuoti.“

Taigi gebėjimas improvizuoti iš esmės turėtų būti siejamas su gebėjimu profesionaliai išpildyti improvizacijos modelį. Kickviena improvizacija – meninė ar muzikinė – turi savo sistemą su skirtingomis įman-

Zaiga Baiža, „Ritmas“

I. MARTINKEVIČIŪTĖS NUOTR.

momis pabaigomis ir tik kūrybos procesas pasiūlo vieną jų pasirinkti. Improvizacija – tai relatyvus netikėtumas profesionalumo fone. Simpoziumo metu stebėtas kūrybines dirbtuvės tik iš pažiūros galėjai pavadinti „lengvą pasitaikymu karštū, medaus konsistencijos stiklui“.

Komandinis „GlassRemis“ stiklo studijos branduolys atsakingai ir kruopščiai dirbo nelyginant koks džiazo virtuožų bendas. Solinė partiją šiose improvizacijose atliki buvo pakviesči 28 skirtingi, tačiau tos pačios materijos subtilybes įvalde menininkai iš 12 šalių. Ikvėpti tarptautinio stiklo simpoziumo konцепcijos arba tėsdami savo anksčiau pradėtus kūrybinius ieškojimus, visi jie, padedami profesionalių stiklo meistrų, įgyvendino ir parodai pateikė gausybę įspūdingų stiklo meno objektų ar kompozicijų.

Džiazas, kaip reiškinys, mums primena skirtinį kultūrų įtaiką Vakarų kultūros muzikiniam supratimui, kuris ilgą laiką remėsi harmonijos ir griežtos struktūros principais. Nauji ritminiai motyvai įnešė improvizacijos ir džiugiesio, mėgavimosi procesu prieskonio. Pats grojimo ak-

tas tapo žaidimu, interaktyviai įtraukiančiu ir žiūrovą. Čia gal ir išskiriaria džiazo ir stiklo paralelės, nes stiklo liejimo ir pūtimu procese nėra vienos tiesioginiam žiūrovo dalyvavimui. Tačiau smalsumas ir vizualinė trauka paverčia žiūrova „vujeristu meniniam akte“. Vienas dalykų, taip traukiančių žvilgsnį, – tai meistrių disponavimas specialiais įrankiais, kurie yra tarsi muzikos instrumentai.

Visi simpoziumo darbai pirmiausia atliki karšto stiklo technologija, o tolesnės apdirbimo procedūros varijuoją – vieni autorai komponuoja kūrinius eksponuojamoje erdvėje tik atkaitintus, kiti juos šlifuoja ir poliruoja vadinamosiomis „šalto apdirbimo“ staklėmis, treti graviruoja (Aleksandras Fokinas), klijuoja (Vygantas Paulauskas, „Jos kūdra“) ar i sudėties stiklo objektų struktūras įtraukia kitas medžiagas – metalą, šiaudus, medį (Edas van Dijkas, „Skrisk, kūdiki, vasara baigėsi!“, „Veidai“, Valmantas Gutauskas „Paukščiai ir jūra“). Parodoje nėra ryškiaspalvių stiklo formų, būdingų amerikietiškai stiklo meno mokyklai. Kūriniai santūrių atspalvių, o jei

spalva ir naudojama, tai ji subtiliai susipina su stiklo optiškumu ir blizgesiu. Jokių dažytų paviršių – liejant stiklą, specialūs chemikalai nudažo pačią jo masę. Atsikritinai ar apgalvotai, tačiau menininkai vengia „šaukiančių“ ir opalinų spalvų, taip tarsi pabrėždami stiklo privalumą būti skaidriam. Dalis darbų – masyvūs, profesionaliai suvaldyto ir apdirbtu stiklo luitai, virtę atpažįstamais

naratyviniais motyvais (Indré Stulgaité-Kriukienė, Valmantas Gutauskas, Artis Nimanis, Anda Munkeviča). Dalis – grubią tekštūrą įgavę / poliruoti fundamentalių formų elementai (Remigijus Kriukas, Julija Pociūtė, Zaiga Baiža, Ivo Lillas). Vieni darbai akcentuoja stiklo subtilumą (Patrickas Illo, „Juodas žingsnis“), kiti atvirkšciai – šią materiją demonstruoja kaip masyvia, sunkią, tvirtą meninę priemonę, tręti autorai pasitelkia stiklo pūtimą, tempimą (Palo Macho, Kai Kopel). Ryškiausiai simpoziumo idėją įvairzdina menininkas Aleksandras Fokinas – muzikantų figūrelės jis išgraviruoja ant stiklinio saksofono („Glass Jazz“). Kūrėjo duktė Taisiya Fokina eksponuoja labai intymų, taip pat muzikinės tematikos kūrinių – „Mano muzika“. Kai kurie kūriniai nenutolsta nuo funkcionalių sprendimų: Robertas Emeringeris, Kazimierzas Pawlakas, Aleksandra Stencel sukūrė vazų kompozicijas, kurios čia įgauna meninę vizualinę, o ne utilitarų funkciją. Nemažai ir skulptūrių dekoratyvių objektų ar jų dalii (Juris Dunovskis, Louis Salakovskis, Dainius Gudovskis, Vesa Varrela, Elena Atrashkevich, Fidailis Ibragimovas), stiklinių veidų, figuratyvų (Viivi Ann Keerdo, Pavelas Voinitsky). Eglė Kartanaitė Dunovska tėsia savo kūrių seriją,

tad jos kompozicija jau virtusi atpažystama stilistika: stiklas „sulankstomas“ tarsi tekstilė. Idėjine prasme labai stiprus Julijos Pociūtės darbas „Atminties kultūra“, kuriame kultūra rodoma kaip fosilija – sustingusi, išsirežusi. Andriy Bokotey jungia skirtingas formas į vieną, sukuria spausdavimo pojūtį, kuriame spalvota vertikalė kontrastuoja su pastogu.

Nors stiklo menas nėra labai populiarus Lietuvos meno kontekste ir, sakyčiau, neretai nuvertinamas, priskiriamas funkcionaliam dizainui ar utilitarinėms paskirties namų interjero elementams, turint omenyje prabangą ne tik išsirengti, bet ir palaikti studijinio stiklo technologinę bazę, džiugu, kad Panevėžyje puoselėjama šiandieninė stiklo meno tradicija, diegiamos naujovės kūrybiniuose procesuose ir galų gale, rengiant tarptautinį stiklo meno simpoziumą, su šia į šiuolaikinio meno standartus taikančia meno šaka suspažindinama platesnė visuomenė.

„Glass Jazz 2014“ simpoziumas niekuo neatsiliko nuo šiuolaikinio performanso. Ir tikiu, kad parodos atidaryme nemaža dalis iš tos gausios minios buvo suprantančiu šiuolaikinio meno prasmę ir gilias šakinis turinčio stiklo meno progresą, siekiant išsilaisvinti iš utilitarumo pančių ir užimti deramą vietą Lietuvos šiandieninio meno kontekste. Tikiuosi, apie lietuvišką stiklo meną kokiame nors būsimame šiuolaikinio meno vadovelyje taip pat bus galima kalbėti kaip apie progresyvi meno rūšį.

Paroda „Glass Jazz 2014“ veikia iki spalio 5 d.
Panėvėžio dailės galerija
(Respublikos g. 3, Vilnius)
Dirba trečadieniais–sekmadieniais 11–18 val.

Vis stebinanti

ATKELTA IŠ 1 PSL.

nai peizažai („Ankstyvo ryto ženklai“, 2008; „Tėviškės rugiai“, 2009; triptikas „Paveldėta pieva“, 2009).

Tačiau būtų neteisinga Z. Vogelių apkaltinti idilišku požiūriu į pasaulį. Netgi atvirkšciai – „gamtinuose“ romantikės gobelenuose yra tikro skausmo gaidu. Siekdama atspindeti šviesią ir tamsią to paties objekto pusę, dailininkė veržiasi į juodus ir balto spalvų kontrasto diptikus („Virš žemės“, 1998; „Dvyniai“, 2007), neįsiskerdama vienam kūrynyje pasakoja savo istorijas triptiko forma („Kanoja“, 2007).

Antroje salėje vyrauja kitos nuotaikos. Pritemdytoje aplinkoje iškabintus paskutinius darbus – gobelenus ir nuotraukų seriją – dailininkė įvardijo bendru pavadinimu „Nyksiantis Užupio koloritas“ ir skyrė kaimynui, skulptoriui Stanislovui Kuzmai atminti. Anot autorės, tai jos

siunčiama žinutė mus palikusiam bičiuliui. Dalį gobelenų Z. Vogeliene jau rodė 2013 m. Kauno bienalė lydinčioje parodoje „Sidabriniškis šnabždesys“, priversdama visus nustebti dėl pasikeitusio kūrinio objekto ir kolorito. Dabar turime galimybę išvysti ir daugiau ciklo darbų. Gobelėnai „sidabriniai“ ne tik dėl vyraujančio pilkšvai sidabrinio kolorito. Jie lengvi, „prancūziški“, be dramatiško jausmingumo, traukiantys vaizdo virpėjimui ir daugiasluoksnikumu („Užupio fragmentas“, „Mėnulio šviesa“, „Žiema, žiema“, visi 2013). Vienod ydžio su gobelenais nuotraukos, fiksuojančios nemudailintas, laiko paženklintas Užupio namų sienas, kabaničios pakaitomis su audiniais, susilieja su jų sidabriniu ir ochriniu koloritu, rodo įkvėpimo šaltinių, sutiekia visai kolekcijai intrigos, savo-

tiško rūstumo, praplečia žiūrovų išvaizdavimą apie įprastą dailininkės ampliau.

Šiai laikais neretai susidaro įspūdis, kad tradicinės pakraipos dailininkai medijų imasi be jokio reikalo, tarsi bijodami, kad jų kūrybai trūks iškalbos ir šiuolaikiškumo. Tačiau Z. Vogelienei – Užupio senbutės nuotraukos nepaliko nereikalingumo įspūdžio. Jos akis slysta

aptrupėjusioms mūro sienomis, įžvelgdamos netiketus spalvų derinius, grafičių likučius, pro tinką prasiskverbiančius mūro fragmentus, bylojančius apie nykimą ir išrimą, keliančius mintis apie tai, kad su šia nenudailinta dabartimi, kuri greičiausia bus „pataisyta“, – išgražinti, uždažyta, paslėpta, – i praeitį nuenėjant, kažkas esminio.

Nė viename Z. Vogelienei darbe

nėra destrukcijos. Jos kūryba traukia tauriai ir ramiai išmintimi bei išgyvenimui tikrumu, kartu primindama, kad tekstilės kūrinys – ilgai brandinto ir preciziško darbo vaisius.

Paroda veikia iki rugsėjo 24 d.
VDA parodų salės „Titanikas“
(Maironio g. 3, Vilnius)
Dirba trečadieniais–sekmadieniais 12–18 val.

Ekspozicijos fragmentas

J. LAPENIO NUOTR.

Rimti ir neįpareigojantys pokalbiai

Gatvės meno festivalis „Vilnius Street Art“ Vilniuje

Kristina Stančienė

Apžiūrėjus didžiulio formato gatvės meno kūrinius ant sostinės pastatų, tiltų, sulkurtus festivalio „Vilnius Street Art“ metu (rugpjūčio 5–13 d.), aiškėja, kad šis renginys, ko gero, yra vienas didesnių ir reikšmingesnių viešųjų erdvų įvykių per pastarajį dešimtmetį. Nors įvairių trumpalaikių meno fiestų Vilniuje šiuo laikotarpiu būta ne kartą, kažko didelio, o svarbiausia – reikšmingo ir regimai keičiančio miesto veidą ilgesys, manau, jau buvo pribrendęs. Menas mieste nėra naujovė, čia verta prisiminti kad ir 9–10-ojo dešimtmecio novatoriškus ir entuziastingus parodų kuratorius ir menininkus – Algį Lankelį, Audriją Novicką, Gediminą Urboną. Vienas paskutinių tokiių renginių – 2001 m. A. Lankelio kuruotas projektas „Menas ant reklaminių stendų“, kuriamo, pakeitę pavadinį, t.y. persikelę į reklaminių plakatų formatą, praeivius „kalbino“ šiuolaikių lietuvių menininkų kūriniai. 2005-aisiais dar būta „Protesto laboratorijos“, tačiau jos įkarštį šiandien teprimena merdintis kino teatro „Lietuva“ pastatas. Minėtinios „Vilniaus – Europos kultūros sostinės“ programos, iš kurių daugiausia prieštaringo atgarsio vis dar sulaukia Neries krantinės skulptūros.

„Street Art“ suburti menininkai ir jų darbai gerokai skiriasi nuo minėtų viešųjų erdvų meninių projektų – juk gatvės menas siejasi su nesankcionuota, galbūt net ižūlia, stereotipus laužančia saviraška. Tačiau savo aliužiomis į sostinės architektūrą, socialines ir geopolitinės Lietuvos realijas jis tampa kažkuo daugiau nei vien spalvinga pramoga. Kita vertus, meno kūriniai, laikiniai ar ilgesniams laikams atsiduriantys viešojoje erdvėje, atkreipia dėmesį į meną *par excellence*. Kai kurie projekto metu sukurti darbai yra būtent tokie – dekoratyvūs, ryškūs, traukiantys žvilgsnį savo masteliu, tačiau iš esmės – be jokių politinių ar socialinių konotacijų.

Gatvės menas yra gana daugiauprasmis ir prieštaringes reiškinys: čia svarbi raiškos laisvė, efemerės ka egzistencija (juk gatvės meno kūrinys gali kaipmat išnykti keičiantis miesto pastatams – toks likimas ištiko pirmojo, pernai vykusio festivalio „Street Art“ metu sukurtus darbus). Autoriai ne tiek brangina kūrinius, kiek džiaugiasi pačiu kūrybos procesu, galimybė „pasireikšti“ didelio, neretai nepažystamo miesto erdvėje. Tačiau festivalio rengėjai sako, kad tokiu kūrininių įgyvendinimą lydi nemažai formalumų ir biurokratinė užtvar – reikalangi leidimai, dokumentai, patvirtinantys jų legalumą. Taigi tai, ką matėme vykstant Vilniuje, anaiptol nėra chuliganiški grafičiai, kurių žavesi sudaro būtent kūrėjų slaptumas, anonimiškumas (tiesa, keli šio projekto dalyviai taip pat buvo linke likti anonimais) ir adrenalinas,

užplūstantis papuošus pastato siejanā be leidimo ir vėliau stebint audringą miestiečių reakciją. Be to, grafičiai ženkliniai miestą vadina maišais „tagais“, o gatvės meno savoką derėtų labiau tapatinti su profesionaliu piešiniu, neretai – „figūriniu“, siekiant palikti ne tik įsimintiną „autorinį“ ženkltą, bet ir sukurti įtaigu, dažnai sudėtingą, daugiaiplanį vaizdą.

Šiame festivalio ženkli sostinėje – gatvės meno kūriniais pažymėti pastatai, tiltai, pamiršti ir savo paskirtį praradę miesto elementai: prekybos kioskai, skelbimų lentos ir net aprūdiję vėliavų stiebai, ant kurių seniai neplazda jokios vėliavos. „Street Art“ kūriniai geografinė gana plati ir įvairi – nuo miesto centro iki mažiau pastebimų pakraščių, į kuriuos menas prasiskverbia nedžiažai. Tarkime, sostinės centre, Dainavos gatvėje, ant 5-tu numeriu pažymėto pastato ugniasienės puiukojas dekoratyvus jauno ispanų menininko Aryzo piešinys. Lukiskių kalėjimą juosiančią tvorą, nudažytą šleikščia „kareiviska“ žalia spalva, taip menančia sovietmečio interjerus ir eksterjerus, netikėtai pakeitė lenko Tanko Petrolo kūrinys, primeinantis slenkantį fotojuostos ar filmuoto vaizdo kadrą seką – iš abstrakčių formų, tarsi iš sulankstytos popieriaus, gimsta moters ir paukščio pavidalai ir vėl panya į pirminį būvį. Tai tarsi aliužija į institucijos paskirtį – laisvės atėmimą, tačiau festivalio rengėjai, pristatydami šį menininką, pabrėžia, kad moterų pavidalai, gyvūnų atvaizdai yra mėgstami Petrolo kūriniių motyvai.

Pačioje miesto širdyje tebeveikiantis kalėjimas yra lyg ir pasislėpęs nuo praeivių akių, tad didžiulis piešinys nevalingai įgyja ir aiškią socialinę funkciją – atkreipti dėmesį ne tik į sostinės architektūros įvairovę,

bet ir į amžių nusikaltimo ir bausmės problematiką. O Ernestas Zachevičius, sumanęs kurti nelabai patogioje vietoje – ant Liubarto tiltą laikančių kolonų, čia žaismingai perkélé Trakų gatvės Juozo Tiškevičiaus rūmų fasado balkoną laikančius atlantus.

Tačiau socialine ir net politine potekste ryškiausiai pasižymi iš pažiūros visai „neekaltas“, grafiškas „M-city“ (Lenkija) piešinys, apraigęs Profsjungų rūmų fasadą ir kolonas. Industrinius motyvus pamėgęs menininkas, kurio darbai puikuojasi ne vienoje pasaule šalyje, Vilniuje sukūrė paslaptingą, mišką primenančią vaizdinę iliuziją. Tačiau beveik neveikiančio pastato, pamažu virstančio vaizduokliu, likimą šis kūrinys komentuoja gana taikliai – miesto „džiunglės“ turi kažkai apauginti, įtrauktai stalinizmo epochos statinį į savo terpę, kartu jis byloja apie laukinius, nevaldomus kapitalistinio miesto procesus, kurie gali pasiglemžti arba pasmerkti sunykinti bei kokį statinį ar kolektyvinės atminties ženkla.

Greta „legalių“ kūriniių, sukurtų gavus miesto valdžios leidimus, gatvės menui būdingas netikėtumo momentas festivalyje taip pat nebuvo užmirštas. Štai vienos jo dalyvių – puikiai visiems vilniečiams žinomų konceptualų šriftu kompozicijų autorius, prisdengęs slapyvardžiu „209“, ir Morfai kūriniam nebubo siekiama gauti leidimą, taip paliekant jiems veikimo laisvę, o žiūrovams – intrigos elementą. Tačiau „209“ idėja rengejams pasirodė patraukli ir aktuali, todėl gali būti, kad ji pavirs dar viešųjų miesto erdvų projektu.

Kai kurie specialiai festivaliu sukurta sumanymai – pavyzdžiu, architekto Andrius Ambraso instalacija „Žaliojo tilto skulptūrų redukcija“, puikiai atliepianti pastaruoju metu įsiliepsnojusių gincus ir kartu apeiliuojanti į gerai žinomą jau istorinį

nardo Bučo skulptūra „Sėjėjas“ (1939 m.) Kaune, sostinėje įmési pamirštu urbanistinių elementų žymėjimo. Specialiai sumanymui pagaminta žaliais lapais dekoruota juosta jis vyniojo tuščias skelbimų lentas, stendus ir net Christo maniera „supakavo“ aptriusus neveikianti prekybos kioskelį naujamiestyje. Šie kuklūs, nepretensingi objektai taip pat ragina susimąstyti apie įvairių urbanistinių darinių estetiką, pa-

Gedimino Urbono kūrinį, dar neįgavus leidimo jai realizuoti, buvo eksponuota projekto pavidalu per „Sostinės dienas“.

Nors projekto darbai jau užbaigtini, kartu jis tarsi tebevyksta toliau, natūraliai veikiamas miesto aplinkos ir laiko. Štai festivalio metu nuošalesnėje sostinės vietoje, ant Saulėtekioje esančio VU Sveikatos ir sporto centro sienos, Jurgio Tarabildos ir Gabrijos Žilionytės kur-

Aryz, Dainavos g. 5

E. BURBAITĖS NUOTR.

skirtį, vietą ir funkciją, pagaliau – apie pačią miesto gyvenimo dinamiką ir kaitą. Pasak vienos iš projekto kuratorių Aušros Trakšelytės, į festivalio programą įtraukiems „209“ ir Morfai kūriniam nebubo siekiama gauti leidimą, taip paliekant jiems veikimo laisvę, o žiūrovams – intrigos elementą. Tačiau „209“ idėja rengejams pasirodė patraukli ir aktuali, todėl gali būti, kad ji pavirs dar viešųjų miesto erdvų projektu.

Kai kurie specialiai festivaliu sukurta sumanymai – pavyzdžiu, architekto Andrius Ambrasos instalacija „Žaliojo tilto skulptūrų redukcija“, puikiai atliepianti pastaruoju metu įsiliepsnojusių gincus ir kartu apeiliuojanti į gerai žinomą jau istorinį

tą darbą spėjo pamatyti tikrai dar ne visi, o grafičių kūrėjai jau „paslepė“ jį savaisiais užrašais (jų „tagai“ čia puikavosi nuo seno ir buvo uždažyti kuriant darbą festivaliu). Taigi, gatvės meno ir grafičių interesai gali ne tik nesutapti, bet ir susikirsti, egzistuoja daugeliui naivių miestiečių nežinomi garbės ir „mandagaus“ elgesio kodeksai tarp miegto erdvų ženkliotojų.

Apibendrinant festivalio metu sukurtais darbus ir ju poveikio lauką, galima dėriaisi teigti, kad piešiniai, objektai, atsirađę netikėtose miesto vietose, konkretiūs statinius ir visą jo erdvę, istoriją ir dabartį įtraukia į gyvą ir nesuvartytą dialogą. Štai Profsjungų rūmai, stalinių architektūros monstras, prakalbintas išpūdingo „M-City“ kūrinio, savo ruožtu „kalbina“ savo stiliumas „brolius“ – tarkime, Martyno Mažvydo biblioteką arba buvusius Geležinkeliečių rūmus drauge su Mindaugo Navako „Kabliu“. Kartu taip „kalbasi“ laikotarpiai ir ideologijos. Tiesa, Gedimino prospektą atkarpa, kurioje įsitūrusi biblioteka, pastaraisiais metais keitėsi draugiškai gržiodamas į sovietinę praeitį (tai liudija neskoningoji „antikinių“ formų skulptūra „Žinia“), Geležinkeliečių rūmai, tarsi pakrikštysti Navako, taip ir liko jaunimo sambūrių, meninių renginių erdvę, o Profsjungų rūmų atveju tebevyksta laukimo procesas. Nežinia, koks likimas laukia šio statinio, kaip jis galėtų geriausiai tarnauti miesto poreikiams, kartu primindamas neseną mūsų istoriją. Todėl čia atsirađę kūrinys primena, kad praeitis vis dar kybo ore tarsi įkyrus klausimas, į kurį vis vien kada nors reikės atsakyti.

Daugiau informacijos www.streetart.lt

„M-City“, Profsjungų rūmai

H. HAVEN NUOTR.

Keistuolio etiketė padeda

Michelis Gondry apie savo kiną

Vienas originaliausių šiųmetės Vilniaus dokumentinių filmų festivalio (VDFF) filmų – Michelio Gondry „Ar aukštasis žmogus yra laimingas?“. Jo premjera įvyko vasarį Berlinalėje ir nuo tada filmas tapo daugybės kino festivalių hitu. Prancūzų režisierius, filmų „Miego menas“ ir „Gélétai sapnai“ (pagal Boriso Viano romaną „Dienų puta“) autorius, vienas iš didžiųjų vaizdo klipų bei reklamos meistrų (jo „Levi's“ reklama atsidūrė Guinesso rekordų knygoje kaip pelniusi daugiausia apdovanojimų) visada kartoja, kad geriausiai jaučiasi kurdamas animaciją. Todėl ir filosofo, lingvisto Noamo Chomsky portretą jis kūrė pasitelkės animacijos technika: 85-erių metų filosofo teiginius Gondry iliustruoja (o kartais jiems prieštarauja) rankomis sukurta animacija. Nors Chomsky yra antiglobalistinio judėjimo guru, apie politiką filme kalbama nedaug, daugiau apie filosofiją ir psycholingvistiką. Tačiau net ir pastaroji, kaip paaškėja filme, nesugeba paaškinti kūrybos paslapties. Spausdiname Paweł T. Feliso pokalbio su režisieriumi fragmentus.

Filmų sumanymas atrodo beprotiškas: nusprendėte priešais kamerą kalbėtis su iškiliu mąstytoju apie filosofiją ir generatyvinę gramatiką, nors anksčiau nesusidūrėte su jo darbais, o angliskai kalbate su ryškiu prancūzišku akcentu.

Sąmoningai prisiėmiau neišprususio klausytojo, kuris nebijo sakyti kvailysčių ir naivai klausinėti, vaidmenį. Mano prasta anglų kalba buvo puikus visraktis, juk lengva pasišlepti už netikslumą. Tačiau Chomsky nė-

ra ūsuotojo Einsteino tipo ekscentrikas. Tai neįtikėtinai atviras ir nuoširdus žmogus. Jei būtų planuojamas dar vienas labai rimtas dvių intelektualų pokalbis, jis tikrai nebūtų sutikęs filmuotis. Nes iš jam tai buvo nauja situacija. Pavyzdžiu, paklausiau, kada jis jaučiasi laimingas. Daugybę metų jo niekas to neklaušė! Situacija buvo garbinga. Aš nebuvo skaitęs jo darbų, jis nebuvo matęs mano filmų.

Bet filme kalba Chomsky, o Jūsų ginklas – išradina animacija.

Šią techniką prieš tai buvau naudojės dainos „Haircut Mouse“, kurią parašau kartu su prancūzų dainininkė Loane, vaizdo klipe. Apie tai papasakojau Chomsky. Jis apskritai nežiūri filmui, bet šis sumanymas jam patiko. Animuoti fragmentai yra abstraktūs, nors dažniausiai tiesiogiai siejasi su tuo, ką Chomsky kalba.

Kad išverstumėte jo teorijas į vaizdus?

Greičiau kad surasčiau vizualų atitinkmenį. Kad paversčiau vaizdais procesą, kuris vyko mano galvoje, kai bandžiau suprasti Chomsky. Tam tikra prasme mes abu – jis, mokslininkas, ir aš, režisierius, nuolat jaučiame neatitinkimą: kalba negali tiksliai pertekiti tikrovės, vaizdas – taip pat. Šia prasme mokslas ir menas turi daug bendra, nes bando apibrėžti neapibrėžiamą. Bet kartais šių paštangų rezultatas visai nebologas.

Ar Jums buvo svarbu, kad ta graži senamadiška animacija būtų kuria-ma rankomis?

Šis projektas iš pat pradžių buvo asmeniškas, jaučiau, kad turiu padirbēti fiziškai. Nulipdyti jį savo

rankomis, nesislėpti už mašinos, už kitų žmonių, bet tam tikra prasme ir apsinuoginti pats. Animaciją ren-giau ketverius metus, dažniausiai vakarais namuose, tai buvo iš dalies lyg atsipalaiddavimas nuo kasdienių užsiėmimų.

Filmų struktūra specifiška, kaprizinga: dažnai keičiate temą, nu-krypsstate.

Nesu žurnalistas nei profesorius, neturėjau išankstinio plano. Galėjau elgtis kaip vaikas, kuris sekia iš paskos viskam, kas šaus į galvą.

Šiek tiek kaprizinga ir Jūsų kūryba. Ko tik joje nėra – ambicingi vaidybiniai filmai ir komerciniai kūriniai, reklamos, vaizdo klipai, animacija, net intymūs dokumentai.

Kai turiu dukart pasakyti tą patį, jaučiuosi lyg susigėdės mokinys prie lentos. Progū buvo daug. Kai sukūriau „Jausmu galią“ („Eternal Sunshine of the Spotless Mind“), visi laukė, kad sekšiu iš paskos sekmei ir kursiu dar vieną filmą su Charlie Kaufmanu. Gal net gausiu dar vieną „Oskarą“. Bet kam dukart bristi į tą pačią upę? Būtų gėda!

Man reikia keisti, bandyti naujus dalykus. Ieškoti situacijų, kai nežinau galutinio efekto. Kaip animacijoje: parengi piešinius, bet nematai jūsinos, kad piešinių nors porai sekundžių atgytų, turi laukti kelias dienas arba savaites. Tačiau svarbu, kad kiekvieną kartą atgytų kitaip. Kitu stiliumi, žanru, pasitelkus kitokias priemones.

Ar tas perteklius kartais nekludo? „Gélétai sapnai“ sukelia įspūdį, tarsi į filmą norėjot sudėti viską, užspeisti žiūrovus vaidybinėmis ir

būt pranešimai, tampa politiški.

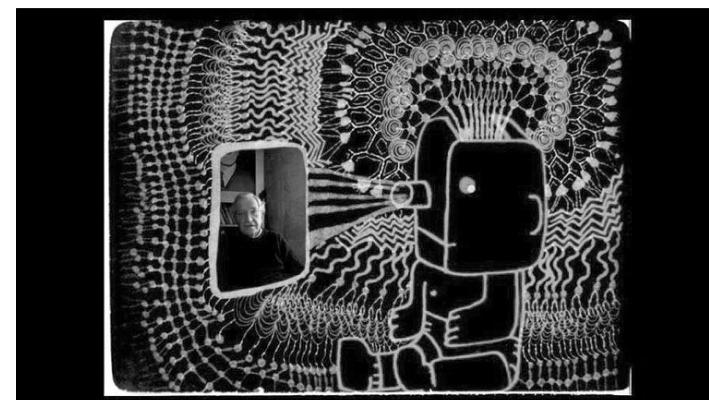
Kitas garsus konferencijos svečias – režisierius bei producieris Arashas T. Riahia, jis Lietuvoje pri-statis naujausią savo filmą „Kasdienis maištas“ („Everyday Rebellion“, 2014). Šiame filme – interaktyviame medijų projekte nagrinėjant tai-kių protestų reikšmę ir poveikį, aiškinamasi, kas bendra tarp judėjimo „Okupuok Volstrytą“ ir Ara-bų pavasario, ar yra sąsajų tarp Ira-no demokratinio judėjimo ir Sirijos taikių protestų ir koks ryšys tarp skandalingo „Femen“ judėjimo Ukrainoje ir islamo kultūros Egip-te. Režisierius dalyvaus savo filmo peržiūroje, kuri vyks Šiuolaikinio meno centro kino salėje rugpjūčio 19 d. 17.30, ir diskusijoje po jos.

Konferencija prasidės 19 d. VU Teatro salėje, o 20 d. bus tėsiama ŠMC kino salėje. Programą rasite adresu <http://www.filmconference.kf.vu.lt/>

RENGĖJŲ INF.

Tarptautinis Kauno kino festivalis

Rugsėjo 24 – spalio 5 d. vyksiantis 8-asis tarptautinis Kauno kino festivalis vėl džiugins išskirtine nau-

„Ar aukštasis žmogus yra laimingas?“

formaliomis atrakcijomis.

Gal jūs ir teisus. Bet būtent todėl tai vienas pacių asmeniškiausiai mano filmų. Užaugau su Boriso Viano „Dienų puta“, jis tapo scenarijaus pagrindu. Panašiai mačiau tikrovę – kaip pasauly, kuris niekad nesusiformuoja iki galio, jis nuolat kuriasi ir keičiasi. Kažkuria prasme ir toliau taip matau.

Ar dabar daugiau laisvės randate kurdamas vaizdo klipus? Juk tik-rusiai ne reklamoje?

Reklama – tai būtinybė ir darbas pagal užsakymą. Dažnai girdžiu: „Tai gerai filmui, bet reklamai netiks“, tad kiekvieną savo sumanymą turi padalyti iš keturių. Tačiau reklama man leidžia būti finansiskai nepriklausomam. Ir neprivalau ieškoti uždarbio kine.

Vaizdo klipų pasaulus paskutiniuais metais labai pasikeitė. Dar visai neseniai tai buvo neįtikėtinų eksperimentų ir milžiniškos laisvės pasaullis. Visiškai neabejoju, kad vaizdo klipai iš esmės pakeitė šiuolaikinio kino kalbą. Pats esu daugybę savo beprotiškų sumanymų pirmiai išbandęs klipuose, nes čia ir pinigai ma-

žesni, ir efektas greitesnis. Tačiau jaučiausi laimingas, juk nebūčiau sukūrės įdomių vaizdo klipų, jei nedirbčiau su tokiais menininkais kaip Björk, „The Rolling Stones“, „The White Stripes“ ar „Massive Attack“.

Dabar vaizdo klipas dažniausiai traktuojamas kaip muzikinio produkto reklama. Yra privalomi bandomieji testai, patikrinantys žiūrovų reakciją, reikia aiškiai taikyti į tikslinį auditoriją. Laimei, vis dar yra muzikų, kurie rizikos nebijo ir būna patenkinti, jei pavyksta jų dainai sukti ką nors panašaus į filma. Tačiau tai retenybė.

Esate truputį nusivylęs?

Priešingai. Mano profesija – ge-riusias pasaulyje, nes galiu nepasenti, juk mano darbo pagrindas – nuolat išgalvoti naujas dalykus. Neprivalau daryti meninių kompromisių, bet galiu sau leisti tokią prabanga kaip „Ar aukštasis žmogus yra laimingas?“ Dirbu siiek tiek JAV, siiek tiek Europoje, turėdamas ne iki galio kontroliuojamą keistuolio etiketę. Linkiu jos vi-siem – tokiems leidžiamą daugiau.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

sieriaus Nuri Bille Ceylano drama „Žiemos miegas“ („Közép Uykusu“, 2014), vengrų režisieriaus Kornélio Mundruczó istorija apie žmogaus ir šuns draugystę „Baltas dievas“ („Fehér Isten“, 2014), italų režisie-rės Alice Rohrwacher jausminga keturių seserų vienos vasaros istorija „Stebuklai“ („Le Meraviglie“, 2014) – peržiūros, bet ir keturių tradicinių filmų programos: „Platus kampas“, „Tapatumai“, „Visos mū-zos“ ir „Muzika“, keičianti pasauly.

Žiūrovų lauku dvi specialiosios filmų programos – vengrų režisieriaus Miklóso Jancsó filmų retrospekyva ir Ukrainos filmų programa, su-teikianti galimybę išsamiai susipažinti su šiuolaikiniu nekomerciniu ukrainiečių kino menu.

Anot festivalio meno vadovės, nors šiemet festivalio programa mažesnė, jis ne mažiau intriguojanti ir koncentruojanti išskirtinės meninės kokybės kūrinius. Be filmų peržiūrų, festivalis tradiciškai skirs daug dėmesio kino istorijai bei kino edukacijai, vyks kino žurnalistikos dirbtuvės, susitikimai su filmų autoriais,

organizuojama edukacinė veikla. Festivalio programoje yra ne tik garsiuose ir tarptautinuose festivaliuose apdovanotų filmų – turkų reži-

Anonsai

Kinui ir vizualiesiems menams skirta konferencija

Rugsėjo 19–20 d. Vilniuje rengiama iki šiol didžiausia Baltijos šalyse konferencija „Krizė kine ir vizualinėse medijose“. Joje pranešimus skaitys 38 mokslininkai iš 3 žemynų, 13 šalių, 25 institucijų. Pranešėjų darbai kino, medijų ir vaizdo kultūros tema plačiai žinomi akademiniame pasaulyje. Renginyje dalyvaus ir kino gamybos atstovai, kino praktikai.

Pagrindinės renginio, kurį organizuoja Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto (VU KF) Kūrybinių medijų institutas, pranešėjų bus žinomas mokslininkės, profesorių iš D. Britanijos bei Airijos – Diana Iordanova, Ewa Mazierska ir Diane Negra. Konferencijoje jos pristatys naujausius savo tyrimus.

„Nors krizės, ypač ekonominiės ir politinės, problemos nuo 2008-ųjų dažnai aptariamos Lietuvos medijose, o krizė tampa nuolatinė mūsų būsena, mokslu renginių, darbų šia tematika nėra daug. Atvykstantys pranešėjai gilinsis į įvairias vizualias medijas – fotografiją, žaidimus, videomeną, televiziją ir kiną –

ir analizuos jas socialiniu, politiniu, estetiniu, filosofiniu pjūviais. Savo įžvalgas jie girs Tolimujų ir Artimujų Rytų, Amerikos ir Europos fenomenų analize“, – teigė konferencijos organizatorė, VU KF Kūrybinių medijų instituto vadovė Renata Šukaitėt.

Centrinio Lankasyro universiteto Žurnalistikos ir skaitmeninės komunikacijos mokyklos profesorė Ewa Mazierska skaitys pranešimą apie neoliberalizmo krizę ir jos su-kurtą skolos sampratą.

Škotijoje esančio Šv. Andriaus universiteto Kino studijų centro įkūrėja profesorė Diana Iordanova konferencijoje pristatys tyrimą apie vyresnio amžiaus žmonių krizės rodymą kine. Pagrindine prieleda tyrimui profesorė laiko tezė, kad su-augusiu kartą pokomunistiniu laikotarpiu po 1989 m. patiria ta-patybės krizę, etninius konfliktus ir katastrofas.

Dublino universiteto koledžo kine studijų profesorė Diane Negra nagrinės ekstremalių oro sąlygų reprezentacijas kine, socialiniuose tin-kuose, žaidimuose ir kitose medijose. Mokslininkė tvirtina, kad šios reprezentacijos, į kurias įtraukiama auditorijos reakcijos, oficialūs tarny-

bus pranešimai, tampa politiški. Kitas garsus konferencijos svečias – režisierius bei producieris Arashas T. Riahia, jis Lietuvoje pri-statis naujausią savo filmą „Kasdienis maištas“ („Everyday Rebellion“, 2014). Šiame filme – interaktyviame medijų projekte nagrinėjant tai-kių protestų reikšmę ir poveikį, aiškinamasi, kas bendra tarp judėjimo „Okupuok Volstrytą“ ir Ara-bų pavasario, ar yra sąsajų tarp Ira-no demokratinio judėjimo ir Sirijos taikių protestų ir koks ryšys tarp skandalingo „Femen“ judėjimo Ukrainoje ir islamo kultūros Egip-te. Režisierius dalyvaus savo filmo peržiūroje, kuri vyks Šiuolaikinio meno centro kino salėje rugpjūčio 19 d. 17.30, ir diskusijoje po jos.

Konferencija prasidės 19 d. VU Teatro salėje, o 20 d. bus tėsiama ŠMC kino salėje. Programą rasite adresu <http://www.filmconference.kf.vu.lt/>

I susitikimus kino salėse ir renginius festivalis kvies ir Kauno technologijos universiteto (KTU) erdvėse – bus rodomi filmai, ren-giami susitikimai su svečiais, orga-nizuojama edukacinė veikla.

Festivalio programoje yra ne tik garsiuose ir tarptautinuose festivaliuose apdovanotų filmų – turkų reži-

Atgal ar į ateitį

Prasidėjo 39-asis Gdynės kino festivalis

Živilė Pipinytė

Pirmadienį restuaruotu ir gerokai sutrumpintu Jerzy Hoffmano filmo „Tvanas Redivivus“ („Potop Redivivus“, 1974–2014) seansu atidarytas 39-asis Gdynės kino festivalis. Klasikinis Henryko Sienkiewicza romanas „Ugnimi ir kalaviju“, pasakojantis apie didvyriškus bendros lenkų ir lietuvių istorijos puslapius, regis, vėl aktualus. Filmą režisierius sutrumpino trimis valandomis, bet, kaip pats pripažįsta, „Tvanas“ tapo tik įdomesnis ir dinamiškesnis.

Pastaraisiais metais lenkų kinui skirtas Gdynės kino festivalis paketė pavadinimą ir patyrė daug teigiamų permainų. Šiemet festivalio meno vadovu tapęs jaunas kritikas Michał Oleszczykas vėl įėmisi keisti festivalio programas. Jos tarpo margesnės ir kol kas (bent jau antrajā festivalio dieną, kai rašau šias eilutes) dar neaišku, ar tai bus festivaliu i naudą. Kaip supratau, pagrindiniai naujuojo meno vadovo suformuluoti šiometinio festivalio akcentai – lenkų kino praeitis ir jo ateitis. Pracitai pabrėžia gausios retrospektyvos – tarp jų įdomi tarpukario lenkų kino programa ir vieno originaliausių, bet pas mus menkai žinomo 9-ojo dešimtmečio kūrėjų Witoldo Leszczynskio (1933–2007) filmų, ateitį – konkursinė ir nauja „Kitokio žvilgsnio“ programos, ku-

riose daug debiutantų filmų.

I konkursinę programą šiemet buvo atrinkta tik 13 filmų. Maždaug pusė iš jų – debiutiniai arba antrieji, tretieji režisierų darbai. Vyresniajai kartai konkurse atstovauja Władysławas Pasikowskis, kurio filmo „Džekas Strongas“ („Jack Strong“) herojas – pulkininkas Kuklinskis, Šaltojo karo metais perdaravęs CŽV daug svarbių Varšuvos karinio bloko dokumentų. Aktorius ir režisierius Jerzy Stuhras filme „Pilietus“ („Obywatel“) rodo savo amžininką, kurio gyvenime atspindi visa pokario Lenkijos istorija. Ir Lietuvoje popularios „Mažosios Maskvos“ režisierius Waldemaras Krzystekas naujame filme „Fotografas“ („Photograph“) grįžta prie Rusijos temos ir didžiausios sovietų kariuomenės bazės Legnicėje. Filmo veiksmas čia prasideda 1974-aisiais. Paskui jis persikelia į šiuolaikinę Maskvą, kur siautėja serijinis žudikas Fotografas. Jo bylą tirianti milicininkė mano, kad žudiko paslapties reikia ieškoti Lenkijoje. Įdomu, kaip ši filmą sutiks Gdynės žiūrovai.

Wojciechas Smarzowskis ekranizavo Jerzy Pilcho romaną „Stiprusis angelas“ („Pod Mocnym Aniołem“). Pilcho proza – iššūkis bet kuriam režisierui, bet Smarzowskiui pavyko pertiekti knygoje pavaizduotą alkoholiko pragarą. Filmo herojus – in-

telektualus rašytojas ir beviltiškas alkoholikas Ježis (Robert Więckiewicz) – nuolat sugrįžta į baltosios karštligės ištiktą alkoholikų gydyklas skyrių. Jis negali ištrūkti iš užburto rato, kaip, beje, ir jo nelaimės draugai, kurių prisiminimus matome filmے.

Smarzowskis niekad nebubo „malonus“ režisierius – jo „Vestuvės“, „Kelių policija“, „Bilog namai“ nelabai realistiniam kinui atsparū žiūrovą galėjo šokiruoti natūralistiškai vaizduojamomis prievertos ir girtų orgijų scenomis. „Stiprusis angelas“, regis, susidea tik iš jų – vėmalų, muštinyų, krauso, išmatų, šlapalo ir kartu nepaprastai sklandžių, intelektualių rašytojo bei jo palatos draugo kuno pokalbių apie tai, kas yra potraukis gerti. Smarzowskis rašytojo samonės srautą paverčia šokiruojančią vaizdų kaleidoskopu, kur nelietai tiesių laiko ar veiksmo linijų, suyla laiko supratimais ir žmogaus pavidalu materializuojasi degradacija stebintis vidinius rašytojo „as“ bei meilės ir supratimo troškimais. Tačiau toks „antilaikas“ (didžioji filmo dalis vyksta žiemą, kai pasaulis ir taip slegiančiai pilkas) kine kartais sukelia pernelyg išstesto pasakojimo išpūdį. Kita vertus, „Stiprusis angelas“ – paveikus filmas, todėl net kelioms minutėms ekrane pasirodžiusius aktorių sunku pamiršti.

„Stiprusis angelas“

J. DRYDAŁA NUOTR.

Debiutanto Krzysztofo Skonieczny filmas „Hardkor Disko“ taip pat gramzdina. Jo herojus Marcinas (įsimenantis Marcinas Kowalczykas), kaip jis pats sako, yra „ieškančis“. Tačiau kodėl jis atsiduria prie sėkmindo advokato namų durų, surartėja su jo dukra, o paskui žiauriai nužudo abu merginos tėvus, režisierius neaiškina. „Hardkor Disko“ siužetas man priminė Piero Paolo Pasolini „Teoremą“, tėvo nužydumo scena – tarsi variacija Krzysztofo Kieslowskio „Trumpo“ filmo apie žudymą“ tema, filme gausu ir užuominų įkitus, matyt, Skonieczny mėgstamus režisierius, bet visuma suskyla į efektingus ir talentingus fragmentus, nors šiuolaikinės narkotikų svaigulio persmelktos žiaurios Varšuvos vizija vis dėlto filme įtaigi.

Laukiu prieš kelerius metus taip pat Gdynėje filmu „Savižudžių kambarys“ išpūdingai debiutavusio

Jano Komosos filmo „Miestas 44“ („Miasto 44“). Juo šiemet buvo minimos Varšuvos sukilmimo metinės. Filmo herojai – jauni žmonės, sukilmimo dalyviai. Įdomu, kuo Komosas žvilgsnis į sukilmą skirsis nuo Andrzejus Wajdos, kurio filmas apie sukilmą „Kanalas“ prieš beveik šešiasdešimt metų pradėjo garsiosios Lenkų mokyklos šlovę.

Tačiau iš patirties žinau, kad Gdynėje įdomiausia stebeti, kaip šiuolaikiniai lenkų kūrėjai bando suprasit ir interpretuoti nuolat kintančią dabartį. Tam šiemet ne tik bus skirta daug filmų, bet ir vyks diskusijos, naujų knygų pristatymai, parodos. Festivalis įtraukia taip, kad kartais pritrūksta akimirkos nucuti prie jūros, kuri visai šalia festivalio salių. Ir kuri, kaip sakė poetas, yra amžina.

Gdynė

Didvyrių žemei stinga Borato

Krėsle prie televizoriaus

Tiesioginė iš pasaulio čempionato gržtusių lietuvių krepšininkų pasitiktuvių transliaciją pirmadienį TV3 reklamavo kaip didžiausią išvykį. Blaiviai mąstančiam žmogui dvi tiesioginio eterio valandos – neįkėtina prabanga, bet su krepšiniu mąstymas, matyt, nesietinas. Klausydamasis reklamos, kažkodėl prisiminiav iš Kryžiaus žygio gržtusių riterių sutiktuvės ar kitokius viduramžių liaudies meilės pasireiškimus įtartiniems didvyriams. Žinoma, ir tarpukario Lietuvą, kurios patriotizmo ritualai gana monstriškais pavidais atgyja paskutinius metais. Atgyja ir tampa mažos tautos nevisavertiškumo kompleksu įrodymais, juk neatsitiktinai šio kompleksso himnu tapo pirmiausia su krepšiniu siejama daina „Trys milijonai“.

Nesu jokio sporto sriegalius, bet ne točių krepšininkų nelaikau didvyriais. Jie dirba savo darbą, už kurį, tikiu, gauna padorų atlygi. TV3 netransliuoja iš gaisro gržtusių gaisrininkų (ypač jei gaisro nepavyko užgesinti) ar sudėtingą operaciją atlikusių chirurgų pasitiktuvių. Pagaliau ji nepasitinka net iš kongresų Vatikanė gržtusių vyskupų, nors lietuviams krepšinis esą taip pat religija. Visa tai paaškinti gana papras-

ta – sportininkai tapo neatsiejama geometrine progresija besidauginančios lietuviškos masinės kultūros (puikiai rimuoja su pamirštu žodžiu „chaltūra“) dalimi, beje, kaip ir „Eurovision“. Tai akivaizdu, tikt nešuprantu, kodėl masinės kultūros personažai pas mus automatiškai tampa dar ir tautos didvyriais. Gal tokį nebeurime, tik vienas žvaigždės? Nors tautą, kuri tokiai ritualais ir didvyriais tiki, valdyti juk lengviau?

Buvo smalsu, kaip ankstyvą šeštadienio rytą savo krepšininkų medalį pateiks prancūzų žinių kanalas „France 24“. Nepatikėsite, bet informacija buvo nukelta į sporto skirsnę pagrindinių žinių ir pasirotė po kelių siūžetų apie futbolą ir tenisą, be to, daugiau laiko buvo skirta ne prancūzų pergalei, o būsimoms serbų ir amerikiečių rungtynėms. Sakysite, kad krepšinis – ne prancūzų religija, bet, mano galva, ir ne kompleksas.

Svajoju apie kitokį nei pas mus įprasta filmą apie krepšinį. Juk, pasitikelus sportą, galima daug pasakyti ir apie lietuvius bei jų istoriją. Svarbu tik, kad ją pasakotų ne Šarūnas Marčiulionis ar panašūs kontroversiški personažai. Idealu, jei tokį filmą sugalvotų Sasha Baronas Coenas, nepaisantis jokių politinio

korektiškumo taisyklių. Jį primins TV3 (šiavkar, 19 d. 23.30), parodyda 2012 m. sukurtą Barono Coeno filmą „Diktatorius“. Larry Charleso komedijos herojus šikart yra Aladinas – realiai neegzistuojančios Afrikos salies Vadijos valdovas. Coeno personažas atsiduria Niujorke ir, žinoma, tai ne pirma sasaja su Chaplinu komedijomis. Kita vertus, filmas pašiepia ir masinės kultūros vis dažniau mitologizuojamus įvairių šalių diktatorius. Coeno Aladinas labai primena Irako, Libijos, Venesuelos diktatorius, Irano ar Afganistano vadovus, Šiaurės Korėjos vadū dinastiją ir net Vladimīrą Putiną. Bet filme kliūtva visiems – diktatoriams, teroristams, Jungtinėms Tautoms, politikos elitui ir jų korumpuojančiam verslui, kairiesiems idealistams, žaliesiems bei Holivudo žvaigždėms. Man Coeno patyciu iš mūsų pasaulio viršunė ūsiame filme – meilės prisipažinimas, kai poros rankos yra gimdantios moters vaginoje. Jei manote, kad tai nepadoru, pažiūrėkite LNK, „Lietuvos ryto“ ar TV3 pokalbių laidas, kuriose dalyvauja lietuvių žvaigždės ir politikai. Tai daug baisių, nes Coenas rodo atspindį, o pokalbių šou – lietuvišką tikrovę tokia, kokia, regis, didžiuojasi tu pokal-

„Diktatorius“

būdalyviai. Kur atsiduria jų plaštakos, net bausi pagalvotį.

Kino teatrų rodo naujausią prancūzės Lisos Azuelos filmą „Pasimatymas“, o LNK (20 d. 22.50) primins jos 2012 m. JAV kurta „L.O.L.“. Ši jaunimo komedija – jos pacios filmo apie pirmają meilę ir santykius su tévais perdirbinys. Penkiolikmetė Čikagos priemieste gyventoja Lola (paauglių numylėtinė Miley Cyrus) labiau domisi vaikinai ir skudurais nei mokslais, jos mama (Demi Moore) dar neprarado vilčių susitarkyti savo asmeninį gyvenimą. Iš to kyla daug problemų. Dauguma JAV sukurtų filmų apie

paauglius yra siaubo (ir tai jau motoniška), „L.O.L.“ herojai siaubas – tikimybė neišvažiuoti vasarą į Paryžių. Sutikite, tai iš tikrujų siaubinga, o tévu ir vaikų konfliktai – sudėtinė laimingo gyvenimo dalis.

Apie tokį svajoja ir Scotto Cooperio 2009 m. filmo „Pašėlusis širdis“ (TV3, 20 d. 2 val. 35) herojus Bedas (nuostabusis Jeffas Bridgesas). Šis kantri dainininkas nori atskirauti nelaimingu santuoką, alkoholizmo ir kitokių gyvenimo traumų paliktu pėdsakų ir viskų pradėti iš naujo. Kaip manote, ar jam pasiseks?

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Parodos	„7md“ rekomenduoja	
VILNIUS		
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija</i>	veidai ir kaukės / socialiniai miestovaizdžiai“ Šiuolaikinės Šveicarijos fotografijos paroda „Cross Country Show“	
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Paryžiaus mokyklos dailininkai iš Baltarusijos. IS AB „Belgazprombank“ kolekcijos, muziejinių ir privačių rinkinių“</i>	Meno projektu erdvė „Malonioji 6“ <i>Malonioji g. 6 nuo 20 d. – Mindaugo Gapševičiaus paroda</i>	Kauno paveikslų galerija <i>K. Donelaičio g. 16 Jūračio Zaleno paroda iš ciklo „Lūžio kartos vardai“ iki 28 d. – paroda „Išpuoselejė tradicijos sparnus: Jadvygos Mozūrėtės-Klemkiėnės ir Vytauto Klemkos kūryba“</i>
Radvilių rūmai <i>Vilniaus g. 24 Europos dailė XVI–XIX a. Dubingių ir Biržų kunigaikštiai Radvilos Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas</i>	Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39 Deimanto Narkevičiaus personalinė paroda „Skamba lyg XX amžiuje“</i>	A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus <i>V. Putvinskio g. 64 iki 21 d. – Jovitos Aukštikalnytės-Varkulevičienės paroda „Čia ir ten“</i>
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3A Paroda „Maistas buduare“ (XIX a. aštunto dešimtmecio mada iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)</i>	„Prospekt“ fotografijos galerija <i>Gedimino pr. 43 iki 27 d. – Jurgitos Remeikytės paroda „Interjerai anapus vaizdo“</i>	Keramikos muziejus <i>Rotušės a. 15 iki 28 d. – XVII tarptautinio kaulinio porceliano simpoziumo paroda</i>
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas <i>Arsenalo g. 1 Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė Paroda „Tautinis kostiumas – graži ir nesenanti mada“</i>	Pamėnkalnio galerija <i>Pamėnkalnio g. 1/13 Almyros Weigel objektų ir instalacijų paroda „Debesuota su pragiedruliais“</i>	Maironio lietuvių literatūros muziejus <i>Rotušės a. 13 „Maironis ir jo epocha. ...palieku visą mano judomajį turtą“ „Maironio memorialiniai daiktai kitoje aplinkoje“ „Kristijonui Donelaičiui – 300“</i>
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>	Šv. Jono gatvės galerija <i>Šv. Jono g. 11 Vaclavo Krutinio paroda</i>	Rysių istorijos muziejus <i>Rotušės a. 19 Vytauto Kauno paroda</i>
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Senosios liturginių tekstilės paroda „Šilkas ir auksas“</i>	Galerija „Arka“ <i>Aušros Vartų g. 7 iki 27 d. – Lietuvos, Latvijos ir Estijos dailininkų sajungų paroda „Keliai / Celš / Kett“, skirta Baltijos kelio 25 metų sukčiai paminėti</i>	Kauno fotografijos galerija <i>Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2 „Kaunas Photo“ paroda „Celebrating Europe“</i>
Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2 Paroda „Neatsakytiškis Q“ Vlado Urbanavičiaus „Standartiniai rezervuarai“ Melanie Smith paroda „Krokodilai ir keltuva“</i>	Galerija „Meno niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13 iki 23 d. – tarptautinio emalio meno simpoziumo „Ugnies pertvarų labirintai“ paroda</i>	Galerija „Aukso pjūvis“ <i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 Eglės Šildauskaitės keramikos paroda „Prakalbiontos puodynės“ Vytauto Kasiulio kūrinių paroda</i>
Galerija „Kairė–dešinė“ <i>Latako g. 3 iki 27 d. – Alfredos Venslovaitės-Gintalienės paroda „Pilnatiess miesta“ Tado Gindréno paroda „Portretas. Miesto</i>	Lietuvos dailininkų sajungos galerija <i>Vokiečių g. 2 iki 27 d. – Stasio Žirgilio kūrybos retrospektiva</i>	Galerija „Meno forma“ <i>Savanorių pr. 166 iki 27 d. – Konstantino Žardalevičiaus paroda „Raštai, T.1“</i>
Galerija AV17 <i>Aušros Vartų g. 17 iki 27 d. – Ugriūnė Blažytės ir Dano Tamšausko instalacija „Virsmai“ Manto Maziliausko ekspozicinė erdvė</i>	Galerija AV17 <i>Aušros Vartų g. 17 iki 27 d. – Stasio Žirgilio kūrybos retrospektiva</i>	„F“ galerija <i>Žaliakalnio funikulierius (Aušros g. 6) Festivalis „Kaunas Photo“: Sekiguchi Hiroto (Japonija) paroda „Living Online“</i>
Teatro, muzikos ir kino muziejus <i>Vilniaus g. 41 Rūtos Eidukaitytės paroda Paroda „Viva Verdi!“</i>	Galerija „Kunstкамера“ <i>Ligoninės g. 4 iki 27 d. – Prano Gailiaus paroda „Erelio ezero istorija“</i>	KLAIPÉDA
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšačio galerija <i>Lipėjų g. 33 „Nuostabioji žemė. Dailininkai Rytų Prūsijoje. XIX–XX a. I pusės tapyba ir grafika iš Aleksandro Popovo rinkinio“ „Taikomoji dekoratyvinė dailė – mūsų namams. Iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių“</i>	Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšačio galerija <i>Lipėjų g. 33 „Nuostabioji žemė. Dailininkai Rytų Prūsijoje. XIX–XX a. I pusės tapyba ir grafika iš Aleksandro Popovo rinkinio“ „Taikomoji dekoratyvinė dailė – mūsų namams. Iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių“</i>
Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3 iki 24 d. – Zinaidos Vogeliénės paroda „2 viename“</i>	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija <i>Šv. Jono g. 11 Frederiko Grimaud (Prancūzija) fotografijų paroda „Athinganos. Ūsuoti vyrai“</i>	KKK parodų rūmai <i>Aukštajoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2 iki 28 d. – Artūro Šeštoko fotografijos paroda „Nutylietos istorijos“ LDS Klaipėdos skyriaus paroda „Vakarų vėjai“, skirta Kristijono Donelaičio 300 metų jubiliejui iki 21 d. – Nino Kvrivishvili (Gruzija) tekstinės paroda „Trentinio lagaminas“</i>
Galerija „Akademija“ <i>Piliés g. 44/2 iki 27 d. – Kunigundos Dineikaitės tapybos paroda „Visi sakytu, jog tai mėlyna“</i>	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija „Vėjas“ <i>Vilniaus g. 39 Vilniaus vaikų ir jaunimo mokyklos dėstytojų-dailininkų paroda „Vizitinė kortelė“</i>	Klaipėdos galerija <i>Daržų g. 10 / Bažnyčią g. 4 Daivos Ložytės skulptūrinių kompozicijų paroda „Jausenos“</i>
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1 iki 26 d. – Freddie Robins (Londonas) paroda „Fikcija ir funkcia“</i>	„Skalvijos“ kino centras <i>Goštauto g. 2/15 iki 28 d. – Gintauto Trimako paroda „Tiesioginis pozityvas“</i>	„Herkaus“ galerija <i>Herkaus Manto g. 22 Algirdo Taurinsko tapyba</i>
Galerija „ARgenTum“ <i>Latako g. 2 Beno Stašausko paroda „Pikas 1.2 (Peak 1.2)“</i>	KAUNAS	Galerija „sisi: said“ <i>Galinio Pylimo g. 28 iki 24 d. – Hannele Majaniemi (Suomija) paroda „Sédétojai“</i>
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai</i>	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus <i>V. Putvinskio g. 55 Paroda „Egzotikos estetika Sebah fotografiuose: Artimujių Rytų ir Afrikos šalių gyvenimas XIX a. fab. – XX a. pr.“</i>	Vilniaus mažasis teatras <i>19 d. 18.30 – „J. ERICKAS VĖL MAŽAJAME TEATRE“ (paramos fondo „Rūta“ renginys) 20 d. 18.30 – M. Gorkio „MOTINA (VASA ŽELEZNOVA)“. Rež. – K. Glušajevas 21 d. 12 val. – „MAMA KATINAS“. Rež. – E. Jaras</i>
Telšių galerija <i>Kęstučio g. 3 iki 27 d. – paroda „Jaunujų talentų mugė 97“</i>	M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12 Festivalio „Kaunas Photo“ parodos „74-ujų karta“, „Muziejų dienos ir naktys“</i>	Rusų dramos teatras <i>20, 21 d. 18.30 – PREMJERA! W. Shakespeare'o „KARALIUS LYRAS“ (su lietuviškais titrais). Rež. – J. Vaitkus 25, 26 d. 18.30 – PREMJERA! M. Bulgakovo „ZOIKOS BUTAS“. Rež. – R. Atkočiūnas</i>

27 d. 18.30 – F. Veberio „KVAILIŲ VAKARIENĖ“. Rež. – M. Poliščukas (Prancūzija)	Kauno mažasis teatras	26 d. 19 val. – F. Rame, D. Fo „LAISVOJI PORA“. Rež. – R. Januškevičiūtė, A. Baniūnas
27 d. 11, 13 val. – Z. Hopp „STEBUKLINGOJI KREIDELĖ“. Rež. – O. Lapina		
28 d. 18.30 – M. Macevičiaus „PRAKEIKTA MEILĖ“ (pagal P. Sanajevo apysaką „Palaidokite mane už grindjuostęs“). Rež. – A. Jankevičius	Kauno lėlių teatras	20 d. 12 val. – D. Čepauskaitės „SKRUDŽAS, ARBA DIENA, KAI GALIMA ATVERTI SAVO ŠIRDĮ“ (pagal Ch. Dickenso apysaką „Kalėdų giesmė“). Rež. – A. Lebeliūnas
28 d. 12 val. – H.Ch. Anderseno „UNDINELĖ“. Rež. – J. Ščiukis		21 d. 12 val. – „ŽYOGAS ZIGMAS ŽALGIRIO MŪŠYJE“ (pagal L. Jakimavičiaus pasaką). Aut. ir rež. – A. Sunklodaitė
Teatras „Lėlė“		25 d. 18 val. – folkloro festivalis „Suklegos“
Didžoji salė		
18 d. 18.30 – „NE PAGAL ŠIO PASAULIO MADĄ“ (fantazija apie poetą K. Donelaitį). Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas	KLAIPĖDA	
20 d. 12 val. – „TIKTAKTIKA“ (pagal M. Macoureko pasakas). Rež. ir insc. aut. – M. Žukauskas	Klaipėdos valstybinis dramos teatras	26, 27 d. 18 val. „Žvejų rūmuose“ – PREMIERA! Y. Reza „PO ATISVEIKINIMO“. Rež. – A. Vizgirda. Vaidina D. Meškauskas, I. Reklaitis, E. Barauskaitė ir kt.
21 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – A. Mikutis		
27 d. 12 val. – J. Mačiukevičiaus „BITĖ MAJA“ (V. Bonzelso knygos „Bitė Maja ir jos nuotykiai“ motyvais). Rež. ir dail. – V. Mazūras	Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	20 d. 18.30 – „ALTORIŲ ŠEŠĖLY“ (šokio spektaklis pagal V. Mykolaičio-Putino romaną)
Mažoji salė		21 d. 12 val. „Kolonų salėje“ – „VERPALŲ PASAKOS“
20, 21 d. 14 val. – „PASAKA APIE VĖŽLIUKĄ“ (Ž. Gryvos knygelės motyvais). Inscen. aut., rež. ir dail. – A. Mikutis		21 d. 17 val. „Kolonų salėje“ – koncertas „O mielas drauge“
27 d. 14 val. – „RAUDONKEPURĖ“ (pasakų apie Raudonkepuraitė motyvais). Rež. ir dail. – V. Mazūras		26 d. 18.30 – Z. Liepinio „ADATA“
Menų spaustuvė		
19 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „59'ONLINE“. Idėjos aut. L. Vaskova ir R. Mačiliūnaitė (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė'13“)	ŠIAULIAI	
20 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – Gdansko kultūros dienos „HAVE A NICE HELL“. Rež. – A. Steller, M. Jedra, „Good Girl Killer“ ir P. Orzechowska (Lenkija)	Šiaulių dramos teatras	21, 27 d. 18 val. – PREMIERA! „DIBUKAS“. Rež. – R. Banionis
21 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – šiuolaikinio šokio spektaklis „SOLOS ir PRESQUE PORTRAIT“. Choreogr. – K. Ito (Japonija)		
22 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „Pasakų pirmadieniai mažyliams“. Spalvotų šeštelių pasakos. Pasakas sekा S. Degutytė („Stalo teatras“)	PANEVĖŽYS	25, 27 d. 19 val., 28 d. 14 val. – E. Humperdincko „JONAS IR GRETA“. Solistai J. Adamonytė, R. Karpiš, V. Gerasimovas, M. Nazarova, A. Malikėnės, E. Šildlauskitė, A. Pilibaviciūtė.
23 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – „LIETUAS ŽEMĖ“. Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratas“)		Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras (meno vad. ir vyr. dir. – G. Rinkevičius), dir. – R. Šumila, rež. – G. Šedulkis, kost. dail. – E. Čekanavičiūtė
23 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – C. Graužinio „VISKAS ARBA NIEKO“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)	Kuokosios dailės muziejus	28 d. 16 val. – ansamblis „Vilniaus arsenala“: L. Šulskutė (fleita), R. Romoslauskas (altais), S. Okruško (fortepijonas). Programoje L. van Beethoven, M. Bricho, J. Françaix, G. Kuprevičius kūrinių
24 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – „PAUKŠTYNO BENDRABUTIS“. Rež. – V. Masalskis (Klaipėdos jaunimo teatras)		
24 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „BRANGIOJI MOKYTOJA“. Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atviras ratas“)	Šv. Kotrynos bažnyčia	23 d. 19 val. – „Sielia niekada nenutyla“. Lietuvos žydų genocido dienai. Atlikėjai D. Juozūnas (diskantas), J. Daunytė (arpa), D. Jozėnas (fortepijonas), S. Auglys (mušamieji), Vilniaus savivaldybės choras „Jauna muzika“ (meno vad. – V. Augustinas).
25 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – „KITAS MOKYKЛА“. Rež. – V. Masalskis (Klaipėdos jaunimo teatras)		Dir. – R. Borshevsky (Izraelis). Programoje E. Whittacre, F. Mendelssohn, G. Faure, L. Bernsteino kūrinių
25 d. 19 val. <i>Stiklinėje salėje</i> – J. Paškevičiaus „RIBOS“. Rež. – T. Montrimas (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)	Taikomosios dailės muziejus	25 d. 19 val. – Vilniaus miesto savivaldybės Šv. Kristoforo kamerinis orkestras. Solistas D. de Willencourt'as (violinčelė, Prancūzija).
26 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMIERA! „ARITMIJOS“. Choreogr. – V. Jankauskas (V. Jankausko šokio teatras)		Dir. – D. Katkus. Programoje P. Čaikovskio, D. de Willencourt'o ir kt. kūrinių
KAUNAS		26 d. 18 val. – XV tarptautinės Jonušo festivalio koncertas, skirtas „Trimito“ 58-ojo sezono atidarymui. Dalyvauja J. Leitaitė (mecosopranas), V. Bagdonas (bosas), A. Budrys (klarnetas), M. Balčytis (trombonas), valstybinis choras „Vilnius“. Programoje klasikinių ir šiuolaikinių populiarų kūrinių improvizacijos
Kauno dramos teatras		
25–28 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREMIERA! „BARBORA“ (pagal J. Grušo dramą „Barbora Radvilaitė“). Rež. – J. Jurašas. Adaptacijos autorė – A.M. Sluckaitė	Kauno kamerinis teatras	27 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos kamerinių orkestras. Solistė M. Rubackytė (fortepijonas). Solistas ir dirigentas S. Krylovas (smuikas). Programoje L. van Beethoven, J.N. Hummelio kūrinių
19 d. 18 val. – F. Zelerio „TIESA“. Rež. – S. Rubinovas		
20 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „BE GALO ŠVELNI ŽMOGŪDYSTĘ“. Rež. – S. Rubinovas		28 d. 18 val. <i>Didžiojoje renesansinėje menėje</i> – J.-Ph. Rameau 250-osioms mirties metinėms. F. Joubert's-Caillet (viola da gamba, Prancūzija), Ph. Grisvard'as (klavesinas, Prancūzija)
21, 27 d. 18 val., 28 d. 16 val. – G. Boccaccio „DEKAMERONAS“. Rež. – A. Rubinovas		24 d. 19 val. <i>Didžiojoje renesansinėje menėje</i> – Šventieji tiltai: XVI–XVII a. žydų, krikščionių ir musulmonų psalmės. Ansamblis „Sarband“ (Turkija), choras ir konsortas „Brevis“ (Lietuva, Lenkija, Vokietija, Švedija, projekto vad. – V. Ivanoffas)
25 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „KAVINĖ „PAS BLEZĄ“. Rež. – S. Rubinovas		
26 d. 18 val. – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS, ARBA MELO MOKYKLA“. Rež. – A. Pociūnas	Šv. Jokūbo sakralinės muzikos festivalis	

Bibliografinės žinios**MENAS**

Dailė = Art : Lietuvos dailininkų sąjungos žurnalas / redakcinė taryba: Lolita Jablonskienė ... [et al.]. – Vilnius : Artseria, [2014]. – ISSN 0130-6626

2014, Nr. 1(63) / sudarytoja Danutė Zovienė. – [2014] (Vilnius : BALTO print). – 160 p. : iliustr., faks., portr. – Santr. angl. – Tiražas 800 egz.

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Itariamojo X pasiaukojimas : romanas / Keigo Higashino ; iš japonų kalbos vertė Jurgita Polonskaitė. – Vilnius : Alma littera, 2014 (Vilnius : BALTO print). – 349, [2] p. – Tiražas 1800 egz. – ISBN 978-609-01-1519-0 (jr.) : [28 Lt 27 ct]

Jausmy džiazas : [poezijos almanachas]. – Šiauliai : Lucilius, 2014. – ISSN 2351-6143

Kn. 1 / sudarytoja Elona Antakauskė. – 2014. – 111, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas [150] egz.

Mėlynas rūkas : erotinis romanas / Alicia Gutje. – Vilnius : Alma littera, 2014- . – (jr.)

Kn. 1. – 2014 (Vilnius : BALTO print). – 628, [1] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-1549-7 : [22 Lt 17 ct]

Miestelio skaitojajai rekomenduoja : romanas / Katarina Bivald ; iš švedų kalbos vertė Laima Bareišienė. – Vilnius : Alma littera, 2014 (Vilnius : BALTO print). – 371, [2] p. – Tiražas 1800 egz. – ISBN 978-609-01-1538-1 (jr.) : [29 Lt 74 ct]

Piramidė : eilės, haiku / Arvydas Daškus. – Vilnius : BMK leidykla, 2014 (Vilnius : BMK I-kla). – 207, [1] p. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-609-468-010-6

Pirkiniai išsimokėtinai : romanas / Antanas Šileika ; iš anglų kalbos vertė Vitalijus Šarkovas. – Vilnius : Versus aureus, [2014] (Vilnius : BALTO print). – 255, [1] p. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-34-484-1

Vilkmergės krantais : [Ukmergės literatų kūryba] / [sudarytojas Stanislovas Budraitis]. – Ukmergė : Valdo Icidyklia, 2014 (Ukmergė : Valdo I-kla). – 99, [1] p. : iliustr., faks., žml. – Tiražas 600 egz. – ISBN 978-9955-712-85-5

Zaidimas su mirtimi : [romanė] / Isabel Allende ; iš ispanų kalbos vertė Valdas V. Petrauskas. – Vilnius : Alma littera, 2014 (Kaunas : Spindulio sp.). – 443, [2] p. – Tiražas 1800 egz. – ISBN 978-609-01-1547-3 (jr.) : [31 Lt 82 ct]

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Kurmis ir skėtis : [pasaka] / Hana Doskočiová ; iliustravo Zdenek Miler ; iš čekų kalbos vertė Irena Aleksaitė. – Vilnius : Nieko rimto, 2014 (Spausd. Čekijoje). – 37, [3] p. : iliustr. – Virš. ir nugar. aut.: Zdenek Miler, Hana Doskočiová. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-441-227-1 (jr.)

Mégintuvėlio kelionės : [pasaka su chemijos ir fizikos eksperimentais] / R. Česūnenė, L. Česūnas ; iliustravo Ieva Vičienė. – Vilnius : Nieko rimto, 2014 (Vilnius : BALTO print). – 55, [1] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-441-245-5 (jr.)

Odas ir šerkšno milžinai : [apysaka] / Neil Gaiman ; iliustracijos: Brett Helquist ; [vertė Emilia Ferdmanaitė]. – Vilnius : Bonus animus, [2014] (Vilnius : BALTO print). – 117, [1] p. : iliustr. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-9955-754-37-4 (jr.)

Prietrankos dienoraštis / Rachel Renée Russell ; iš anglų kalbos vertė Lina Bügenė. – Vilnius : Alma littera, 2014- . – (jr.)

[Kn.] 4 : ne itin grakščios Ledo princesės istorija. – 2014 (Vilnius : Petro ofsetas). – [6], 346, [3] p. : iliustr. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-01-0870-3 : [17 Lt 65 ct]

Rozalijus sugrižo : [eiliuota poema] / Jonas Mačiukevičius ; dailininkas Marius Zavadskis. – Vilnius : Versus aureus, [2014] (Kaunas : Spindulio sp.). – 34, [2] p. : iliustr. – Tiražas [800] egz. – ISBN 978-9955-34-478-0 (jr.)

Stebuklų pasakos / iš ispanų kalbos vertė Milda Krupauskienė ; [iliustravo Pilar Campos]. – Vilnius : Presvička, 2014 (Spausd. Kinijoje). – 93 p. : iliustr. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-9955-22-718-2 (jr.) : [25 Lt 21 ct]

Tas vienintelis Aivenas : pasakojimas apie draugystę, drąsą ir vilčį / Katherine Applegate ; iš anglų kalbos vertė Ina Rosenaitė ; [iliustracijos autorė Patricia Castelao]. – Vilnius : Alma littera, 2014 (Vilnius : BALTO print). – 318, [1] p. : iliustr. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-01-1539-8 (jr.) : [21 Lt 19 ct]

Vienišoji Baltukė : [apysaka] / Holly Webb ; iš anglų kalbos vertė Simona Kazukonytė ; [Sophy Williams iliustracijos]. – Vilnius : Alma littera, 2014 (Vilnius : Spauda). – 125, [1] p. : iliustr. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-01-1526-8 (jr.) : [8 Lt 51 ct]

ISTORIJA

Aleksandras Stulginskis ir jo epocha / Alfonsas Eidintas. – Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2014 (Vilnius : BALTO print). – 359, [1] p. : iliustr., faks., portr., žml. – Santr. angl. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-5-420-01743-2

Istorija : [vadovėlis 5 klasei] / Darius Petrelkis, Jūratė Litvinaitė, Faustas Meškuotis ... [et al.]. – Kaunas : Šviesa, 2014 (Vilnius : BALTO print). – 135, [1] p. : iliustr., faks., geneal. schem., portr., žml. – (Atrask, ISSN 2351-5198). – Virš. aut. nenurodyti. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-5-430-06090-9 : [35 Lt 25 ct]

Oни здесь жили... : заметки о еврейском наследии Вильнюса / Генрих Аграновский. – Вильнюс : Versus aureus, [2014] (Kaunas : Spindulio sp.). – 359, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas [2100] egz. – ISBN 978-9955-34-479-7 (jr.)

Vilniaus dokumentinių filmų festivalis „Gyvieji“ (rež. S. Bukovskis)

Savaitės filmai

Gelbék mus nuo pikto ***

Scotto Derricksono filmo herojus Ralfas (Eric Bana) yra Niujorko policininkas, tūriantys nusikaltimus, kurių neįmanoma paaiškinti logiškai. Jis sutinka gana netradicinę kunigą (Edgar Ramirez), kuris savo kailiui patyrė, kas yra nuodėmė ir atpirkimasis. Jis taps policininko vedliu po blogio pasauliui, vienintelis išsigelbėjimas iš kurio – Dievo malonė. Jis gal ir nematomas, bet Derricksonas pasitiki žiūrovų jausmais. Deja, be perstojo bombarduoja juos baisiais, o kartu techniškai net pernelyg tobulais vaizdais, tokiai išpūdingais, kad nebegali perteikti įtampos, baimės ar nevilties. Todėl ir Niujorkas atrodo taip, lyg būtų visas pastatytas Holivude. (JAV, 2014) (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Mėnesienos magija ***

Naujausias Woody Alleno filmas perkels į 3-iojo dešimtmecio Prancūziją. Kinas Vei Lin Su yra garsiausias savo laikų iliuzionistas, bet mažai kas žino, kad po šiuo scenos išvaizdžiuose spėjasi arogantiškas anglas Stenlis Kraufordas (Colin Firth). Labiausiai jis nekenčia išvairaus plauko spiritistų. Iškalbėtas draugo, Stenlis su specialia misija vyksta į Prancūzijos Rivjerą. Apsimetės turtingu verslininku jis turi demaskuoti gražios moters – mediumo Sofi (Emma Stone) apgavystes, esančią apsimetą mokanti skaiti mintis ir bendrauti su dvasiomis. Tačiau Stenlio užduotį komplikuoją netikėti jausmai Sofi ir jos ypatingi sugebėjimai. Taip pat vaidina Simon McBurney, Hamish Linklater, Eileen Atkins, Marcia Gay Harden (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas)

Siuntėjas ***

Ateities egzistuoja visuomenė, kurioje išnyko badas, prieverta ir kitos mūsų civilizacijos nelaimės. Sulaukęs pilnametystės kiekvienas visuomenės narys gauna pareigas, kurias jam reikės atlikti iki pat tos dienos, kai teks pasitraukti „už ribos“. Žodis „mirtis“ čia nežinomas (nes gali trau-muoti), bet nežinomas ir žodis „meilė“ (žmonės daugiamini dirbtiniu būdu). Tokia tikrovė primena jausmų dykumą, neatsiskirtinai pasaulyje nebeleiko spalvą, o kiekviename jo gyventojuoje kas ryta gauna slopinančių vaistų dozę. Paauglys Jonas (Brenton Thwaites) jaučiasi kitoks. Jo nuoauta išspūdo: vyresniųjų taryba jį paskiria būti Siuntėju. Tai žmogus, saugantis užslaptintą atmintį apie praeitį, kad prircikus būtų galima ja pasiremti. Jonas tampa Siuntėjo mokiniu ir, atradęs spalvas bei jausmus, nuspren-džia nesitaikstyti savo visuomenės tikrove. Filmas sukurtas pagal populiarios vaikų ir paauglių rašytojos Lois Lowry knygą. Deja, ekranizacija šiek tiek pavėlavę, nes paskutiniai metais paaugliai sulaukė ne vieno kur kas efektingesnio filmo apie totalitarines ateities visuomenes ir prieš jas maištuančius paauglius. Tačiau iš australų režisierius Philipas Noyce'as („Mirtina tyla“, „Kaukų kolekcionierius“) turi ką pasiūlyti nuo paviršutinių komiksų apdujusiems paaugliams. Dar filme laukia susitikimas su gerais aktoriais Meryl Streep, Jeffu Bridgesu, Alexandru Skarsgardu (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Šimto žingsnių kelionė ***

Kai televizijos ekranuose nuo ryto iki vakaro gali matyti kulinarines laidas ir net valstietinius valgius garbinančioje Lietuvoje kiekvienas virėjas (ar tik mėgejės) iškart pasijunta kulinarijos žvaigždė, šita epidemija negali nepaliesti kino. Jos dalis ir naujausias Lasse's Halströmo filmas – pasaka suaugusiemis, sukurta pagal visame pasaulyje populiarą Richardo C. Morais knygą. ...Likimas indų emigrantų šeimam atbloškė į Provanso miesteli. Indai nusprendžia atidaryti restoraną priešais pranciūzų kulinarinių tradicijų bastioną, kurio šeimininkė ponija Malori didžiuojasi tuo, kad jos ištaiga nusipelni „Michelin“ žvaigždžių. Iš pradžių, žinoma, kyla karas. Paskui paaiškėja, kad jaunas indų virėjas Hasanas turi tobulą skoni, prilygstantį absolūciai muzikanto klausai. Tačiau filmas – ne tik mėgstantiems laisvalaikį virtuvėje, bet pirmiausia pasiliusiems Helen Mirren, kuri ir suvaidino rafinuotą poniją Malori. Taip pat vaidina Om Puri, Manish Dayal, Charlotte Le Bon, Amith Shah, Farzana Dua Elahe, Dillon Mitra (Indija, JAV, JAE, 2014). (Vilnius)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

19–25 d. – Dėžinukai (3D, JAV) – 12, 14.30, 17, 19.30, 21.50 (lietuvių k.); 18.15 (originalo k.)

Dėžinukai (JAV) – 11, 13.15 (lietuvių k.);

15.55 (originalo k.)

Bégantis labirintu (JAV) – 11.15, 13.55,

16.30, 19.05, 21.40

19, 22–25 d. – Šimtametis, kuris išlipo pro langą (Kroatija, Švedija) – 15.30, 18.15, 21 val.; 20, 21 d. – 11.35, 15.30, 18.15, 21 val.

19 d. – Dar kartą, iš naujo (JAV) – 19.15

19, 24 d. – Siuntėjas (JAV) – 11.50, 14.20,

16.50, 19.15, 21.50; 18–23, 25 d. – 11.50,

14.20, 16.50, 21.50

19, 22–25 d. – Mėnesienos magija (JAV) –

16.15, 18.30, 20.50; 20, 21 d. – 11.30, 16.15,

18.30, 20.50

19–25 d. – Apsimeskim farais (JAV) – 13.45,

16.15, 18.45, 21.15

19–24 d. – Kaip danguje, taip ir po žeme

(JAV) – 14, 16.35, 19, 21.30; 25 d. – 14, 16.35,

21.30

19–25 d. – Gelbék mus nuo pikto (JAV) – 16.45,

18.40, 21.40

Nematomas frontas (Lietuva, Švedija, JAV) –

11.40, 14.05, 20.30

Šimto žingsnių kelionė (Indija, JAV) – 14.20,

17.15, 20.15

19, 22–25 d. – Sparnai: ugnies tramdytojai

(JAV) – 11.20; 20, 21 d. – 11.20, 12.30

19–25 d. – Sparnai: ugnies tramdytojai (3D,

JAV) – 16.25

Nuodėmių miestas 2 (3D, JAV) – 13.50, 21.20

Pasimatymas (Prancūzija) – 14.45, 19.40

20, 21 d. – Radviliada (rež. R. Rakauskaitė) –

11.45

19–25 d. – Vėžliukai nindzés (3D, JAV) – 13.35

20, 21 d. – Amazonės džiunglės (3D, Brazilija, Prancūzija) – 11.50

Forum Cinemas Akropolis

19–25 d. – Dėžinukai (3D, JAV) – 11, 13.15,

15.45, 18, 20.30

Dėžinukai (JAV) – 10.15, 12.30

Bégantis labirintu (JAV) – 11.20, 13.55, 16.30,

19.05, 21.40

19.15, 21.30

Siuntėjas (JAV) – 11.30, 16.10, 19.35, 21.50

20, 21 d. – Sparnai: ugnies tramdytojai (3D,

JAV) – 10.10, 13.45, 16.50,

19.15, 21.30

Siuntėjas (JAV) – 18.40; Liusi (JAV) – 21.10

19–25 d. – Sparnai: ugnies tramdytojai (3D,

JAV) – 15.45

20, 21 d. – Dvaras (Kanada) – 19 val.

21 d. – Nerimstanti širdis (JAV, Italija,

Belgija) – 17 val.

21 d. – Domino efektas (Vokietija, Lenkija) –

19 val.

22 d. – Ar aukštasis žmogus yra laimingas? (Prancūzija) – 20 val.

23 d. – Teismas Vengrijoje (Vengrija, Vokiečija) – 20 val.

24 d. – Iš kelio (Italija) – 20 val.

25 d. – Manakamana (JAV, Nepalas) – 19.30

19–21 d. – Pasimatymas (Prancūzija) – 17.45;

22 d. – 21.45; 23 d. – 22 val.; 24 d. – 18 val.

19–21 d. – Mergaitė su katiniu (Italija) –

19.30; 22, 25 d. – 19.15; 23, 24 d. – 19 val.

20, 21 d. – Sparnai: ugnies tramdytojai (JAV) – 10.25

19–25 d. – Vėžliukai nindzés (JAV) – 12.40

17.10

„Skalvijos“ kino centras

Vilniaus dokumentinių filmų festivalis

19 d. – Teismas Vengrijoje (Vengrija, Vokiečija) – 19 val. (filmo pristatas autoriai)

19 d. – Ar aukštasis žmogus yra laimingas? (Prancūzija) – 21.15

20 d. – Nacionalinė galerija (JAV) – 18 val.;

25 d. – 16.20

21 d. – Sugrįžimas į Homos (Sirija, Vokiečija) –

18.40

21 d. – Manakamana (JAV, Nepalas) – 20.20

22 d. – Michelio Houellebecqo pagrobimas (Prancūzija) – 19.20

23 d. – Nežinomas žinomas (JAV) – 21 val.

24 d. – Dalelių karštinė (JAV) – 21 val.

Specialioji programa „Kai laimė lydė, ar vargas suspaus“

20 d. – Meilutė ir boksininkas (JAV) – 21.15

22 d. – Beveik puikus gyvenimas (Bulgarija, Belgija) – 15 val.

Sergejus Bukovskio retrospektyva

23 d. – Gyvieji (Ukraina) – 19 val.

24 d. – Pasakė savo vardą (Ukraina) – 19 val.

(filmą pristatas režisierius)

25 d. – Trumpų filmų programa. Stogas (Ukraina), Rytoj – šventė (Ukraina), Dislokacija (Ukraina) – 19.30

Konkursinė programa

19 d. – Lituanica. Paslapnis (rež. R. Sabulis) – 17 val.

19 d. – Viešbutis ir kamuolys (Latvija) – 17 val.

20 d. – Alkofutolas (rež. K. Gudavičius) – 14 val.

20 d. – Auksinės blizgės (Estija) – 14 val.</p